

Kr. 20,-

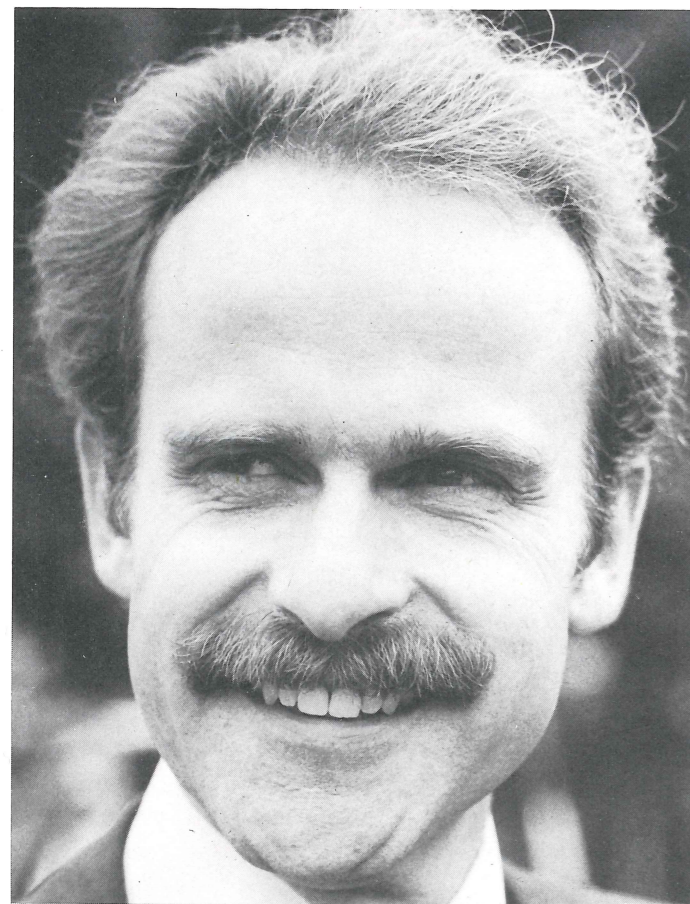
Berlin i Oslo

Festivalmagasin
OSLO INTERNASJONALE TEATERFESTIVAL
GJØGLERNE KOMMER!

27. aug. — 7. sept. 1986

Hilsningsord fra Kulturminister Dr. Volker Hassemer

Oslo Internasjonale Teaterfestival er en nykommer. I år presenterer de nye grupper fra Berlin. Disse teatrene er et forbilde for en side av teaterbildet i Berlin. Likeledes representerer de noe av det kulturelle mangfoldet til denne byen.

I bakgrunnen av de store hus, som Staatliche Schauspielbühnen, Deutsche Oper eller Schaubühne am Lehiner Platz finnes et mangfold av frie grupper. Grupper som, riktig nok med mer eller mindre profesjonalitet, alle bidrar med stort engasjement til teaterarbeidet i Berlin og som bidrar til det mangfoldige teaterutbudet i Berlin. Fra disse gruppene vokser det ofte frem nye ideer og spillestiler som blir forbilder for andre. Uten disse gruppene ville teaterlandskapet bli mer ensformig og perspektivene vesentlig dystre.

Det gleder meg at teaterfestivalen med en bevisst spontanitet våger det modige skritt å presentere disse mønstergruppene fra Berlin.

Min hilsen går fra Berlin til Oslo. Jeg ønsker fremgang og suksess!

Dr. Volker Hassemer, Kulturminister Berlin.

FESTIVALARRANGØRER:

Kunstneriske og organisatoriske ledere: Morten Bachke, Bente Usterud-Svendsen og Liv Aune i samarbeid med Aftenposten. Vi retter en spesiell takk til alle som har gjort det mulig å gjennomføre festivalen: **Inspisient:** Pelle Gustavsen. **Teknikere:** Hedvig Schjøtt, Tony Withaker, Marianne Thallaug Wedset, Petter Steen og Morten Paus. **Ansvarlig redaktør:** Første amanuensis v/Teatervit.inst. Jon Nygaard **Ansvarlig for servering:** Jon A. Messel (Jonna) **Festivalstab:** Mette Hansen, Sissel Borg, Olav

Praktiske opplysninger

FESTIVALKONTOR:

Sted: Aker Brygge, ved teaterscenene.
Tid: Daglig 14.30—18.00 i tiden 20/8—26/8. og 13.00—18.00 i tiden 27/8—7/9.
Funksjon: Yte service for publikum, med

- Salg av festivalkort, grupperabatter og forhåndssalg av billetter, inntil 2 t før forestillingen, til kl. 17.00
- Informasjon om grupper, forestillinger, seminarer, kurs og ekstreteaterforestillinger.

BILLETTPRISER:

Prisene varierer noe for de forskjellige forestillingene (40—90).

Rabatter:

- Festivalkort kr. 150.- som gir rett til: 50% rabatt på forestillingsprisene, én adgang pr. forestilling. Fri entré på seminarer. Natt-caféen: kr 25,-.
- Pensjonister og barn opp til 16 år: 50% på alle forestillinger.
- Grupperabatt: for hver billett over 5 stk. til samme forestilling, gis det 50% rabatt.

Natt-café:

Ved visning av billett fra en av dagens forestilling: kr. 25,-, ellers: kr: 50,-

BILLETTSALG:

Telefonbestilling, tlf.: 411662 kl. 10.00-16.00, f.o.m 20. aug. t.o.m 7. sept, unntatt: man. 1. sept. Bestilte billetter må hentes senest en 1/2 time før forestillingen begynner. Festivalkontoret (tid, se festivalkont. over) Gjelder forhåndssalg, festivalkort og grupperabatter. Dørsalg åpner 1 time før forestillingene begynner. Ingen grupperabatt.

GJØGLERRADIO

Med GJØGLERRADIOEN kan du alltid holde deg ajour: Opplysninger om ekstraforestillinger, programendringer o.l. Du vil også kunne høre intervjuer, anbefalinger og anmeldelser. Skru på Radio City FM 101 kl. 12.30—13.00.

KURS:

«Zeit» med Henryk Baranowski (Transformtheater) Henryk Baranowski jobber med en skuespillers forhold til tiden og tempoforandringer gjennom en forestilling. Tid: 30/8 og 31/8, kl. 10.00 — 18.00. Max. 12 personer, fortrinnsvis med erfaring fra scene-arbeid. Pris: 400.- Påmelding og informasjon: Kenneth Dean, tlf: 38 39 45, adr. Teaterverkstedet, Torshovgt. 33.

Christiansen, Hilde Gravensteen, Anne Dahl, Anette Bender, Hanne Elgvin, Berit Kvalheim, Astri Vikene, Einar Helgestad, Turid Hansen, Eveline Smith, Ellen Forvoll, Helen de Bellis, Per Arne Olsen, Ida Solem, Johan Torper, Solveig Andersen, Ingar Refvik, Anne-Mali Sæther, Birgitte Eek, Helge Svare, Tove Reseth, Kristin Lunde, gjengen til Pony, og mange fler . . . **Offentlig støtte:** U.D, Norsk Kulturråd, Kulturdep., Goethe instituttet, Oslo Kommune, Senatet i Berlin. **Sponsorer:** Jahre Line, Ruhrgas, Aker Brygge, DnC og SAS.

«Gjøglerne Kommer»—5

For femte gang blir Oslo arena for internasjonalt teater.

Gjennom vårt arbeid har vi plassert Oslo på det kulturelle Europa-kartet, og vi har skapt åpning for en type kulturutveksling som aldri før har eksistert i Norge. I fjor presenterte vi «Another America», i år er det Tyskland, med spesiell vekt på Berlin.

Det er få byer i Europa som kan vise til et slikt mangfold av teater som nettopp Berlin. Hvert år kommer tusenvis til byen for å se teater, og for å følge med i utviklingen av nytt teater. Vi har lenge ønsket å presentere Berlin, og vi gleder oss til årets festival.

Gruppene er plukket ut i samarbeid med dir. Böttis von Liebermann fra Berliner Festspiele GmbH. Vi har også benyttet andre konsulenter i og utenfor Tyskland. Programmet viser noe av det fremste i dagens tyske teater, og mange av gruppene kommer til Skandinavia for første gang. En kulturutveksling mellom Berlin og Oslo blir lagt merke til, og lenge før festivalen begynner, ser vi de første sporene. Bergen Internasjonale Teaterfestival, Århus Festuke og Sommertheater Kampnagel i Hamburg, er noen festivaler, som har benyttet grupper vi har funnet frem til. For en gangs skyld er vi initiativtagere og ikke et haleheng. Dette hadde ikke vært mulig uten den store økonomiske støtten vi har mottatt fra Tyskland, men så har de en langt mer bevisst holdning til betydningen av kultureksport enn det vi ser her hjemme. Kulturutveksling og impulser er nødvendig for å bringe den nasjonale kultur fremover. Isolasjon fører til stagnasjon. Om Norge vil være en kulturnasjon, må man innse dette, og begynne en langt mer offensiv kulturutveksling med utlandet.

En festival bør være noe mer enn en serie forestillinger. Ved å begrense temaet geografisk, gir vi publikum en mulighet til å skaffe seg en oversikt over hva som skjer, og til å forstå bakgrunnen for utviklingen i det aktuelle området. En kulturutveksling som denne er også begynnelsen til senere samarbeid mellom de to byer. Vi presenterer norske grupper som også er av interesse for våre tyske gjester, og all erfaring tilsier at vi i de kommende årene vil se resultater av dette møtet. På denne måten skapes en mellomfolkelig forståelse mellom kolleger, på tvers av grenser og fordommer. Et bidrag til økt forståelse, og et skritt mot større toleranse og en mer stabil verden.

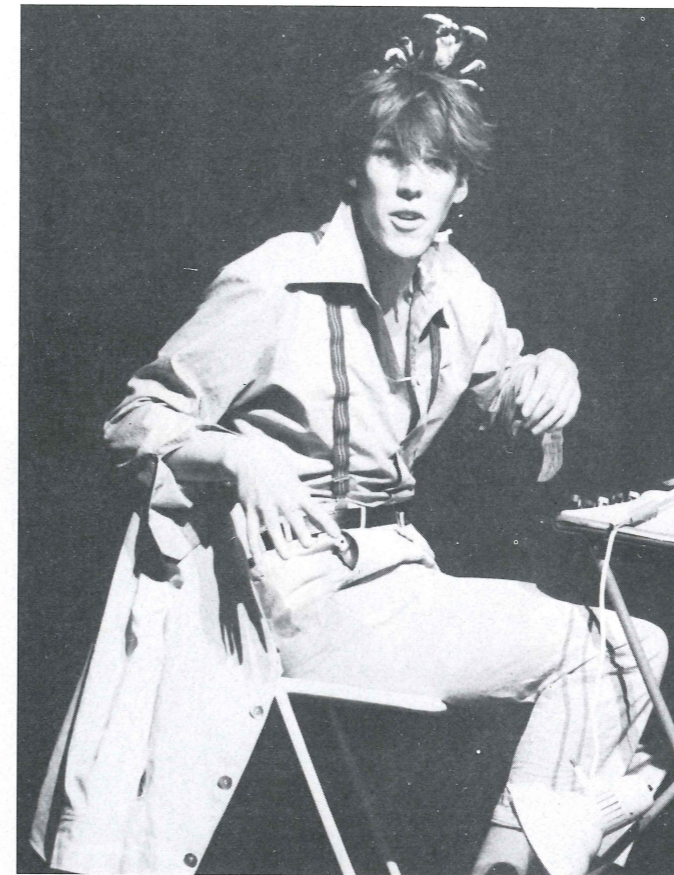
I tilknytning til festivalen blir det teaterpolitiske seminar hver dag, og det blir work-shops med Statens Teaterskole og Teaterverkstedet til Kenneth Dean.

Festivalen i år er et kulturelt møte mellom Tyskland og Norge, og et møte mellom institusjonsteatret og det alternative teater i Norge, begge deler milepæler i nyere norsk teaterhistorie.

Dir. Böttis von Lieberman og Morten Bachke.

Innhold

- Hilsningsord fra kulturminister Dr. Hassemer
- Teater utanfor alfarveg av Svein Erik Brodal
- Praktiske opplysninger
 - Festivalkontor s. 2
 - Billettpriser s. 2
 - Billettslag s. 2
 - Utstilling s. 2
- Leder:
 - «Gjøglerne kommer» – 5 av Morten Bachke og Böttis von Liebermann s. 3
- Tyske grupper:
 - Café Trauma s. 5
 - Tanzfabrik s. 7
 - Transformtheater s. 9
 - Susanne Linke s. 11
 - Lutz Görner s. 13
 - Reineke Fuchs s. 15
 - Thea. z. westl. Stadthirschen s. 17
- Norske Grupper:
 - Boreas Burleador s. 19
 - Stein Lunde s. 20
 - Dans Design s. 21
 - Grenland fritheater s. 23
 - Passage Nord s. 25
- Natt Café
 - Knud Andersen s. 27
 - The Barneys s. 27
 - Bloodlips s. 27
- Bakgrunnsartikler
 - Ungdoms- og skoleteater i Vest-Tyskland av Barbara Fischer s. 29
 - Frihet og beredskap i norsk teater av Kai Johnsen s. 31
 - Portrett: Jürg Laederach. En lek med å si det som ikke kan sies, fra Theater Heute 1/82 av Wend Kässens s. 33
 - En presentasjon av Max Reinhardt Teaterskole i Berlin og Statens teaterhøgskole i Oslo s. 35
 - Støtteordninger i Berlin fra «Theaterbuch Berlin» av Jürgen Hoffman s. 37
 - Støtteordninger i Oslo av Jon Nygaard s. 37
 - Studioteatret: Et fritheater forut for sin tid av Steinar Wiik s. 39
- Gjestespill
 - Phil Glass s. 40
 - Woza Albert s. 40
 - Froschtheater s. 41
 - Dik prosjekt s. 41
- Andre begivenheter
 - Oslo Internasjonale teaterfestival, videre planer s. 43
 - IETM, uformelle europeiske teatermøter s. 43
 - Teaterverkstedets ettårige skole: Hva og hvorfor? av Kenneth Dean s. 47
 - Bergenfestivalen s. 47
 - Poesifestivalen s. 49
- Seminarer s. 50
- Spilleplan s. 52

Gerald Baumwolle

(Satirisk kriminalkomedie med morbide innslag)

Idé

Ideen bak forestillingen er at vi alle har vokst opp i en verden av mordere, bøller, agenter, økonomiske forbrytere og små eggetjuver. De er alle blant oss, og vi er blant dem.

Grensene mellom godt og ond er flytende.

Utgangspunktet for forestillingen var romanserien om «Jerry Cotton». Det bygger på slapstick, spenning, sex og krim. Det tematiske element er spørsmålet om autoritet, det å adlyde.

Handling

Industrikongen Gerd Gouda (den som stinker vinner) blir bortført under kvaldmessen i Paulus-Potter-kirken. Presten Amadeus Psalm blir skutt foran alteret.

Dette er en sak for Gerald Baumwolle og hans forsoffene assistent Lothar Lupe.

Sporet fører til Gorgonzola-banden.

Forestillinger

Teltet 27.8., 28.8., 29.8. kl. 19.30 kr. 40.-

C A F É - T R A U M A

Teatergruppa «Café-Trauma» ble dannet i 1981 med utgangspunkt i et teaterkurs under ledelse av Klaus Sommerfeld.

Bakgrunn

«Café-Trauma» ble etablert innenfor det såkalte sosiokulturelle arbeidet i bydelene i Berlin. Kunstnere og skoleelever samarbeidet her om teaterprosjekter med lokal forankring.

«Café-Trauma» var opprinnelig knyttet til «grendehuset» (Nachbarschaftsheim) i bydelen Schöneberg.

Etter at dette tiltaket opphørte, har «Café-Trauma» utviklet seg som en selvstendig gruppe.

Arbeidsmetode

Gruppa har utviklet en spillestil som de kaller «Disiplinert improvisasjon».

Denne arbeidsmetoden gjør det mulig for dem å reagere spontant og trekke impulser fra tilskuerne direkte inn i spillet.

I oppsetningene tar gruppa utgangspunkt i medlemmenes følelser, fantasi, visjoner, angst, ønsker og drømmer.

Historikk

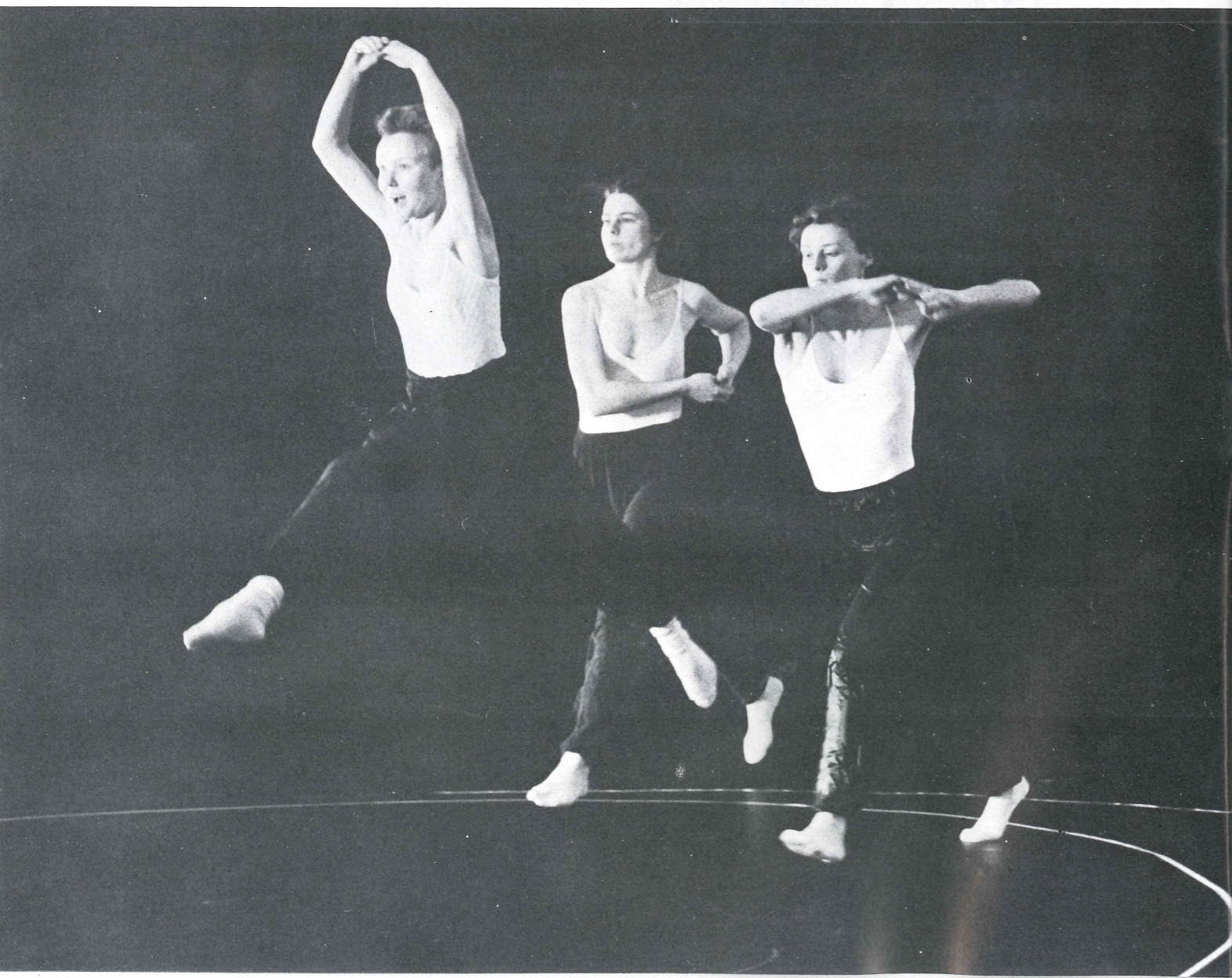
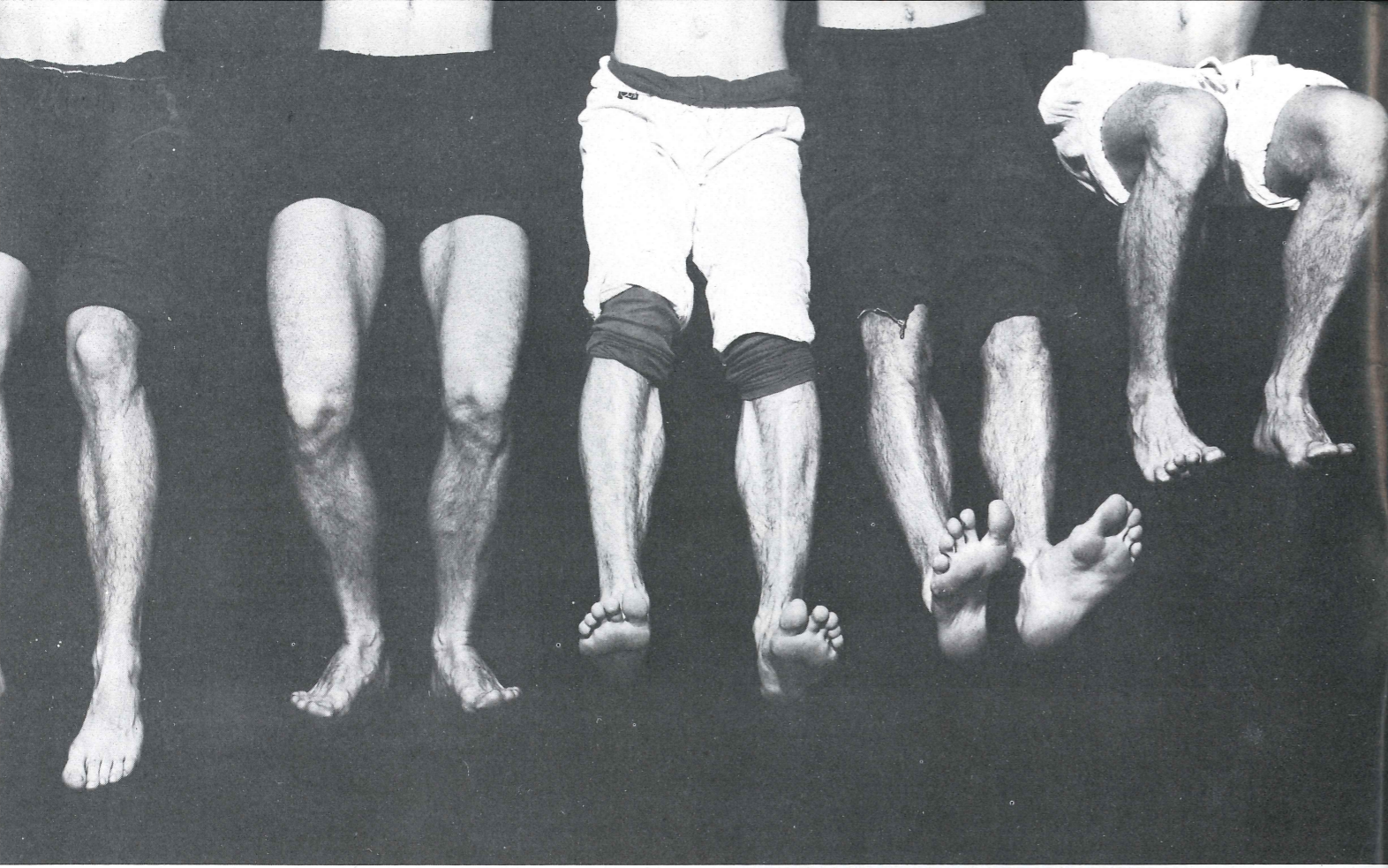
Gruppas første produksjon var «Café-Trauma» i 1982. Det var et «grelt og hudnært show som satirisk tok vår hverdag på kontoret».

Det ble spilt ulike steder i Berlin og Vest-Tyskland og ble vist på skoleteaterfestivalen i Berlin i 1984. I 1983/84 laget gruppa filmen «Die Reise zum Matterhorn» (Reisen til Matterhorn) som ble vist i vest-tysk fjernsyn. «Gerald Baumwolle» hadde premiere i 1984.

Medlemmer

Medlemmene i gruppa er mellom 21 og 24 år. Tre er studenter, en karosseriarbeider og en ansatt i butikk. Det er bare lederen, Klaus Sommerfeld, som er profesjonell skuespiller.

Seminar 28.8. kl. 16.00: Ungdomsteatrets betydning.

Tanzfabrik

Mann Tanzt

av Dieter Heitkamp og Bob Rease

Idé

De to koreografene ville lage et stykke med menn om menn. «Det er jo så sjelden at menn leker sammen. Menn danser også så sjelden sammen.

Handling

Stykket bygger på koreografert kontakt og viser hva menn gjør med hverandre.

Forestillinger

Black Box, Store sal 27.8., 28.8. kl. 19.00 kr. 75.-

Facing time

av Jacalyn Carley

Musikk komponert direkte for forestillingen av Friedemann Graef

Idé

I tidligere matriarkalske samler- og jordbruksamfunn, hadde kvinnene spesielle oppgaver i såvel sørgeritualer som i krigsdanser. I denne forestillingen har kvinnene hentet inspirasjon fra disse dansene.

Handling

Stykket er en abstrakt koreografi for tre kvinnelige dansere som bruker primærbevegelsene og enkle geometriske veier i rommet som utvider seg og trekker seg sammen. Faste punkter utvider seg i spiraler og blir sirkler. Sirklene blir firkanter. Grenser kommer til syne. Parallele linjer møtes aldri. Labyrinten er slutt punktet.

Forestillinger

Statens Teaterhøgskole 2.9., 3.9. kl. 19.30 kr. 75.-

Fra den startet i 1978, har Tanzfabrik Berlin oppfattet seg som forum for moderne dans, danse-teater og eksperimentelle danseformer.

Bakgrunn

Gruppen er opprettet som «allmennyttig forening» og ledes av et kollektiv av 4 koreografer, dansere og dansepedagoger. I det kunstneriske arbeidet søker man å utvikle så ulike sider av danse-teatret som mulig.

Arbeidsmetode

Karakteristisk for Tanzfabriks produksjoner er sammenknyttingen av ulike utdannelser og erfaringer innen dansen fra ballett over pustøvelser, kontaktimprovisasjoner til skuespill — og det nære samarbeidet med musikere, bildende kunstnere, skuespillere og fotografer.

I et omfattende undervisningsprogram får interesserte amatører mulighet til å lære de nyeste danseteknikkene. Dette undervisningsprogrammet som spenner fra Modern Dance over improvisasjoner og Tai Chi til barnedans er en viktig del av Tanzfabriks arbeid. Det forener pedagogisk og kunstnerisk arbeid og minsker avstanden mellom scene og publikum.

Historikk

Ved siden av oppsetningene i Berlin og ulike turnéer har Tanzfabrik vært invitert til en rekke internasjonale festivaler i Vest-Tyskland, i andre europeiske land og i 1984 også i Kanada. Tanzfabrikk fikk i 1980 Berlins kulturpris.

Medlemmer

Medlemmene er mellom 35 og 25 år og kommer fra Vest-Tyskland og USA. Noen av medlemmene har vært med helt fra starten mens andre er tilknyttet gruppa for en eller noen få produksjoner.

Japanische Spiele

av Jürg Laederach

Idé

Det helt spesielle og banebrytende i denne forestillingen er teksten. Den er skrevet av sveitseren Laederach som her har forsøkt å utvikle i tekst for scenen de samme prinsippene som minimalkomponistene Steve Reich og Phil Glass har utviklet for musikk. Virkemidlene er korte setninger, gjentakelser, utelatelser og assosiasjoner. Ved hjelp av dette har Laederach skapt små, uvanlige, absurde situasjoner som blir vittige og frustrerende.

«Japanische Spiele» kalles et «usømmelig Nô-teater» og er ett av fire minimal-stykker i samlingen «Fahles Ende kleiner Begierden». Det japanske elementet i fakter og kostymer gir forestillingen en rituelt preg som forsterker teksten.

Handling

Handlingen foregår i et hotell. 4 mennesker møtes, krangler med hverandre, virker frastøtende på hverandre, kler av og på seg, sklir rundt hverandre, hisser hverandre opp og oppmuntrer hverandre for å prøve å få i gang en dialog. Men de kommer aldri noen vei i den erotiske leken som hele tiden driver dem.

Når teksten og stykket er slutt, er isen fremdeles ikke brutt. Alt flyter. Fra et vannbasseng diskas det dryppende manuskriptet til forfatteren opp. Det leses fra bladet til lyset dempes mens cellospilleren i dusjen gjentar temaet i musikken for siste gang.

Forestillinger

Statens Teaterhøgskole 27.8., 28.8., 29.8., 30.8., 31.8., kl. 20.30 kr. 75.-

TRANSFORMTHEATER

Transformtheater ble dannet i 1981 av den polske regissøren Henryk Baranowski.

I tillegg til å sette opp forestillinger utdanner de skuespillere og regissører og holder forskjellige kurs.

Bakgrunn

Baranowski ble i 1980 nektet videre arbeid ved polske teatre. Han flyttet da til Berlin og her bygget han opp en fri gruppe av opprinnelige amatører. Målet for dette arbeidet var å kunne sette opp det han ville uten å bli tatt av sensuren.

Arbeidsmetode

Gruppen har utviklet kroppsspråket etter Stanislavskijs idéer og har trukket inn elementer fra Meyerhold, Tairov og Grotowski. I «Japanische Spiele» bruker de også elementer fra japansk teater.

Historikk

Den første offentlige fremføringen skjedde slutten av 1981. I 1983 ble profesjonelle skuespillere trukket inn. Dette samarbeidet viste seg å være fruktbart og ble videreutviklet. Etter 3 års arbeid ble skuespillerelevne ansett som ferdig utdannet, og Transformtheater kunne stå frem som en enhetlig profesjonell gruppe.

Medlemmer

Medlemmene i gruppa er dels skuespillere som har fått sin utdanning i Transformtheater og som har vært med i de fleste produksjonene siden 1981 - og dels er det skuespillere som har en tradisjonell utdanning og erfaring fra faste scener i Berlin.

Seminar 29.8. kl. 16.00: Alternative former og tekster i teatret

SUSANNE LINKE SOLOS

Solos

Idé

Susanne Linke som er en av Tysklands beste dansere og koreografer, sluttet som koreograf for grupper fordi det hun ønsket å formidle involverte henne direkte, hennes følelser og tanker. I gruppe-koreografier må man ta utgangspunkt i sine omgivelser, og ikke selv være involvert, mener hun. Dette var utgangspunktet for at Susanne Linke laget sine solodanser.

Handling

Susanne Linke kommer til Oslo med et soloprogram som er satt sammen av 4 soloer:

«**Im Bade wannen**», musikk: Eric Satie, «Gymnopedies & En habit de Cheval» Konfrontasjonen med en gjenstand som samtidig vekker frykt og nyskjerrighet.

«**Flut**», musikk: opptak fra en prøve med Pablo Casals som dirigent for Gabriel Fauriés «Elégie»: «Flut» beskriver det øyeblikk av fortvilelse hvor alle horisonter synes å forsvinne.

«**Es schwant. . .**», musikk: Tsjajkovsky,» 3. sats av 6. symfoni». I tvangstrøyen.

«**Orient-Okzident**», musikk: Yannis Xenakis, «Orient-Okzident»

Handling.

Et av temaene Susanne Linke tar opp i soloene sine er vann. for Susanne Linke gir vann trykghetsfølelse: Vann holder en oppe uten store anstrengelser. Man slipper kampen for å holde seg stående. Vann har en vakker rytme. Alltid den samme og alltid forskjellig. Et annet tema er døden. Den fasinerer henne fordi ingen har vært på den andre siden og vet hvordan det ser ut der. . .

Forestillinger

Black-box store sal 29.8. , 30.8. , 31.8. kl. 19.00 kr. 90. -

Forestillingen er støttet av: **SAS**

«Susanne Linkes teknikker gjør inntrykk slik de alltid blir brukt i sterke uttrykk» (The Times, Lond.)

Bakgrunn

Den kvinnlige troika i tysk danseteater: Pina Bausch, Reinhild Hoffman og Susanne Linke har alle deres røtter i Folkwang Hochschule. Mens de to førstnevnte har utviklet «Ausdrucktanz» i hver sine danseteaterretninger, har Susanne Linke «gått solo» som det heter i plateindustrien. Før årene på Folkwang Hochschule, studerte Susanne Linke hos Mary Wigman. Mary Wigman tok opp igjen Isadora Duncans ideer om fri dans.

Arbeidsmetode

Susanne Linkes grunnleggende ideer, som hun fikk av Mary Wigman, er for det første at alle bevegelser må ha et spirituelt utgangspunkt, og for det andre at danseren må ha opplevelsen av å flytte på luften rundt seg når han/hun beveger seg i rommet. For å oppnå det må man gå videre enn bare å bevege kroppen, man må også ha en spiritualitet. Koreografi er en trening i spiritualitet. For Susanne Linke er kombinasjonen mellom det spirituelle arbeidet og det kroppslige arbeidet det mest spennende og tilfredstillende ved dansen. Susanne Linke er veldig opptatt av form. Koreografien må ha en form som er i pakt med naturen. Den må ha et eget liv, som ikke er avhengig av følelser. Men for Susanne Linke er det ikke tilstrekkelig med form. Det må også være en idé, noe hun vil si. Når hun lager en forestilling, må hun først ha en følelse, en idé, som hun vil formidle

Historikk

Susanne Linke studerte i Mary Wigmans Studio i Berlin fra -64 til -67. Hun gikk på Folkwang Hochschule fra -67 til -70. Siden begynte hun i Folkwang Tanzstudio, hvor hun arbeidet sammen med blant andre Pina Bausch og Reinhild Hoffmann. Susanne Linke har i flere år ledet Folkwang Tanzstudio, og hun rangeres i dag blant Tysklands store dansere. Susanne Linke har mottatt flere priser for sin koreografi og sin dans. Hun er etterspurt verden over, og ble også presentert på den viktige NEXT WAVE FESTIVAL i New York i -85.

Medlemmer

Susanne er en soloartist som både koreograferer og danser sine stykker. Med seg i teamet har hun 3 erfarne teknikere.

Weimar-Republikkens Tyskland

1918

9.11. Revolusjon i Berlin, De folkevalgte råd under ledelse av Ebert
29. — 31.12. Stiftelseskongress for Tysklands kommunistparti (KPD)

1919

15.1. Kommunistlederne Karl Liebknecht og Rosa Luxemburg myrdes.
7.2. Arbeidsløsheten stiger kraftig.
11.2. Ebert blir Rikspresident.
23.2. Rødt flertall ved kommunevalget i Berlin.
3.3. til 5.12. Unntakstilstand i Berlin.

1920

13.3 «Kapp-kuppet», generalstreik. Kamper i Berlin og forstedene før Kapp beseires.
6.6. Rødt flertall i Berlin ved Riksdagsvalget.
4. — 7.12. Samlingskongress for kommunistpartiet og venstre fløy av sosialistpartiet (USPD).

1921

15.8. Marken synker i verdi, 1 dollar = 88 Mark.
5.12. Plyndringer som følge av prisstigningen.

1922

24.6. Utenriksminister Walther Rathenau (jøde) myrdes av nazister.
27.6. Protestdemonstrasjon i Berlin mot nazistenes mordterror.
31.12. Dollar = 7500 Mark.

1923

1.4. 101 000 arbeidsløse bare i Berlin.
11.6. Trikkebillett koster 600 Mark.
9.8. Dollar = 4 872 000 Mark.
11.8. Generalstreik.
3.9. Trikkebillett koster 400 000 Mark.
17.9. Hverken kjøtt eller flesk i Berlin.
12.10. Politiet skyter på arbeidsløse.
16.10. Hungerdemonstrasjon i Berlin.
9.11. Hitlers kupp-forsøk i München.
16.11. Dollar = 2500 milliarder Mark.

1924

4.5. Kommunistpartiet (KPD) vinner ved Riksdagsvalget.

1925

25.2. Ebert dør.
26.4. Hindenburg velges til ny Rikspresident.
30.10. Ernst Thälmann blir ny leder av (KPD).

1926

18.7. 277 000 arbeidsløse i Berlin.
8.9. Tyskland blir medlem av Folkeforbundet.

1927

13.5. «Den svarte fredag», kursfall.

1928

20.5. Høyre-partiene lider nederlag ved Riksdagsvalget. Sosialdemokratene (SPD) overtar regjeringmakten, Müller blir Rikskansler.

1929

13.2. 450 000 arbeidsløse i Berlin.
1.5. 1. mai-demonstrasjonene i Berlin forbys av sosialdemokratene. Kamp mot politiet, 33 drept.
24.10. Børskraket i New York utløser økonomisk krise i de kapitalistiske land.

1930

14.9. Nazistene går fram ved Riksdagsvalget.
25.12. Unntakstilstand i hele Tyskland, «Hungerjulen».

1931

1.1. 5 mill. arbeidsløse i Tyskland.
11.10. Alle reaksjonære krefter samles i Harzburg-fronten.
29.11. Kommunistpartiets leder, Thälmann, oppfordrer til organisert masseselvforvar mot den nazistiske terroren.
14.12. Fagforeningsvalg forbys.

1932

1.1. Lønningene skjæres ned ved unntakslover.
31.1. 6 mill. arbeidsløse i Tyskland.
12.7. Kongress i Berlin for den Antifascistiske Enhetsfront.
31.7. Arbeiderpartiene vinner i Berlin under Riksdagsvalget.

30.8. Clara Zetkin åpner Riksdagen.

12.9. Riksdagen oppløses.

1.10. 7,5 mill. arbeidsløse i Tyskland.

6.11. Nazistene mister 2 mill. stemmer ved Riksdagsvalg, von Papen går av som Rikskansler.

19.11. Hitler møter Hindenburg.

1933

30.1. Hitler velges til Rikskansler i en samlingsregjering.

LUTZ GÖRNER'S
Reziteater

Texte und Lieder

av Kurt Tucholsky

Idé

I denne forestillingen som ble laget i 1977 presenteres Kurt Tucholsky som ble født i Berlin i 1890 og tok sitt liv i eksil i Sverige i 1935.

Tucholsky skrev om Weimar-republikken, venstres splittelse, krigsagitatorene og nazistene. I en tid hvor ingen ville se og ingen ville høre, var Tucholsky sikker. Selvfølgelig kom krigen. Alt i «Krieg dem Kriege» (Krig mot krigen) i 1919 forutsier Tucholsky at soldatene vil komme til å marsjere gjennom Tyskland — slik de gjorde 20 år senere.

Handling

Forestillingen begynner med militærprestens velsignelse og forherligelse av krigen gjennom bibelsitater. Deretter følger tekster som viser krigens sanne ansikt: ødeleggelse, brutalitet, massegraver. «Jeg skriver dette bare for at ingen skal kunne komme om åtte år og si at vi ikke visste noe dengang», siterer Görner Tucholsky.

Andre del av forestillingen viser svake sider i den moderne samfunn.

Forestillinger

Black Box, Lille sal 30.8., 31.8. kl. 15.00 kr. 50.-

Lutz Görner har spesialisert seg på å aktualisere tyske opposisjonelle diktere. Hans presentasjonsform er sang og resitasjon.

Bakgrunn

Lutz Görner har studert teatervitenskap, tysk litteratur og skuespillerteknikk. Han har arbeidet som skuespiller, regiasistent og revisor ved ulike teatre i Vest-Tyskland.

Arbeidsmetode

Görner klarer uten vanskelighet å fengse et ungt publikum. Det skyldes hans engasjerte måte å framføre tekstene på. Han har en forlokkende og avslappet form slik at barrieren mellom kunstneren og publikum blir brutt. Görner kombinerer her sin litteraturhistoriske fagkunnskap med sitt skuespillertalent på en livlig måte. Han identifiserer seg meget sterkt med forfatterne slik at tekstene får et forhold til nåtiden.

Historikk

I 8 år har Görner laget og framført programmer i denne formen. Blant annet har han tatt for seg Heine, Ritter, Brecht, Hikmet og Goethe.

Medlemmer

Foruten Görner medvirker Ulrich Türk. Han har arbeidet med Görner i 4 år og har komponert musikken til og medvirket i komposisjonene av tidligere programmer.

Feuerreiter

Idé

Gjennom å avstøve den klassiske tyske diktningen ved hjelp av trommevirveler og rockeinstrumentenes vitalitet, vil Doris Heiland vise harmonien mellom de gamle tekstene og dagens direkte og følelsesmessige klang i musikken. På denne måten vil hun også gi eldre tilskuere en mulighet til å åpne seg for nyere musikk — og for å oppmuntre det unge publikumet til å finne en vei til den klassiske diktningen.

Handling

«Feuerreiter» er en scenisk collage av ballader som hver for seg er en slags kort kriminalhistorie. Eksempelvis:

- Havfruen som lokker fiskeren til å drukne seg
 - Gribbene som fortærer de falne på valplassen
 - Bestemoren som gir barnebarnet slangekjøtt
 - Rytteren som kommer hjem og faller død om foran bruden
 - Broren som på grunn av en misforståelse dreper faren til søsterens barn
- Høydepunktet i denne «gåsehuds-revyen» er Goethes «Erlkönig» til en parodi på Schuberts musikk.

Forestillinger

Black Box, Teltet 5.9. kl. 19.30, 6.9. kl. 20.30 kr. 75,-

Reineke Fuchs Theater

Rockegruppe med tyske klassikere som spesialitet.

Bakgrunn

Doris Heiland fikk idéen å lage en ny versjon av Goethes fabel om Reineke Fuchs. Dette ble utgangspunktet for et rockeshow med mange sangere og skuespillere av høy kvalitet. Suksessen ga mersmak. Doris Heiland fikk med seg 5 musikere og de samme sangerne og skuespillerne i en ny produsjon: «Feuerreiter».

Arbeidsmetode

Når musikere og skuespillere arbeider sammen, lærer alle av hverandre. De utvikler sammen en ny form — rocketeatret. Her kombineres skuespillerkunst og rockemusikk-kunst. En idé som startet som et engangsforetagende har resultert i etableringen av en gruppe med nye prosjekter på gang.

Historikk

Gruppen Reineke Fuchs ble dannet i 1983 i forbindelse med oppsetningen som ga den navn. «Reineke Fuchs» ble spilt både i Berlin og på turné i Tyskland og Frankrike. «Feuerreiter» ble først vist våren 1985.

Medlemmer

Medlemmene i Reineke Fuchs Theater er velkjente skuespillere, sangere og musikere som både har formell utdanning og erfaring fra etablerte teater- og musikkinstitusjoner og som samtidig føler seg hjemme på rocke-scener.

Die Nächte der Cabiria

etter Federico Fellini

Idé

Forestillingen er en hyllest til Fellini og den italienske livskunst og livsglede. Den er laget etter dreieboken til Fellinis film med samme navn.

Handling

Den triste sjebnen til horen Cabiria er omarbeidet til et kammerspill for 3 skuespillere.

Forestillingen skildrer Cabirias jakt etter lykken. Det er den varme, menneskelige horen vi møter. Hun som har så stort hjerte at hun heller vil gi sin kjærlighet til noen — enn å selge den.

Hennes drømmer og illusjoner brytes mot menn som utnytter og nedverdiger henne. Likevel har hun livsgleden og selvoppholdelsesdriften i behold.

Solidariteten med Cabiria uttrykkes i forestillingen av en stum kelner eller barkeeper som alltid er i bakgrunnen når hun møter nye menn.

Forestillinger

Black Box, Store sal 2.9., 3.9., 4.9. kl. 19.00 kr. 75,-

Der Frosch

av Herbert Achternbusch

Idé

Mens alle Achternbuschs filmer er vist i Berlin, er Theater zum westlichen stadthirschen de første som spiller hans tekster for teater. Når de gjør det, er det for å se hva som skjer med tekstene når forfatteren ikke lenger setter dem i scene. Gruppen fant i «Der Frosch» et stykke som tillot og oppfordret til mange spillemuligheter. Figurenes innviklede forhold skulle klargjøres og metaforene i stykket få en ytre form. «Der Frosch» er en «gjenstridig» tekst som blir flersidig og «tilforliten» når man får arbeidet med den.

Handling

Forestillingen handler om en traumatisk outsider som omgivelsene ikke lenger kan godta — fordi han plutselig forvandles til en frosk.

Frosken håper at han kan forvandle seg tilbake til seg selv igjen. I stedet trekker han med seg venner og bekjente inn i forskjellige situasjoner som de fire personene i stykket etter mange vidervedigheter klarer å redde seg ut av. Frosken har funnet det reddende vannhullet for dem.

Forestillinger

Black Box, Store sal 5.9., 6.9., 7.9. kl. 19.00 kr. 75,-

Støttet av DnC

Theater zum westlichen Stadthirschen (Berlin)

Gruppen som ble dannet i 1982 av avgangselever ved teaterhøgskolen i Berlin er opptatt av å eksperimentere med former som kan utvide teaterbegrepet.

Bakgrunn

Alle medlemmene deltok i et prosjekt med eksperimenterende teater ved teaterhøgskolen. Her lærte de improvisasjonsteknikken og å arbeide med skuespillerens forhold til kroppen og rommet. Dette ga mersmak. Da de innså at det var umulig å drive med eksperimenterende teater innenfor institusjonsteatrene, bestemte de seg for å danne en fri gruppe.

Arbeidsmetode

De forsøker å skape miljøer og å lage assosiasjoner rundt gjenstander og materialer. Først og fremst arbeider de med ikke-naturalistiske og psykologiserende tekster. Ofte tar de utgangspunkt i kjente tekster som de omarbeider og dermed gir en ny, personlig tolkning. De bruker det nyeste av tysk-språklig dramatisk litteratur og moderne, eksperimentelle scenetekster. De henter også idéer og inspirasjon fra film eller filmforfattere fordi de er opptatt av bildespråket.

Selv om de stadig leter etter nye scenografiske uttrykksformer, er det hele tiden skuespilleren og skuespillerens muligheter som er det viktigste i deres arbeid.

Historikk

Gruppas første produksjon i 1982, «Montag, Dienstag, Donnerstag — falsch» (Mandag, tirsdag, torsdag — galt), bygget på egne tekster. Det samme gjelder «Artus Suchbild» fra 1986. De øvrige 6 produksjonene gruppa har hatt til nå bygger alle direkte og indirekte på ferdige tekster. Dette gjelder både gruppas andre produksjon, Achternbuschs «Der Frosch» fra 1983 og «Die Nächte der Cabiria» etter Fellini fra 1985.

Medlemmer

Gruppen består av 5 skuespillere og 1 dramaturg og instruktør. De har også knyttet til seg gjester både som skuespillere og instruktører og forskjellige scenografer har arbeidet i ulike sammenhenger.

Seminar

3.9. kl. 16.00: Presentasjon av Theater zum westlichen Stadthirschen

BOREAS BURLEADOR

«den gjøglende nordavind»

Boreas Burleador er et musikk-teater som ble dannet i september 1984 av skuespillerne Annalisa Dal Pra, Anne Mali Sæther og musikeren Patrick Iversen.

Bakgrunn

De tre medlemmene har solid erfaring innen mime- og klovneteater, masker, Commedia dell'Arte og eksperimentell musikk. Utgangspunktet for at gruppa ble etablert, var at Annalisa Dal Pra kom til Oslo i 1984 og ledet kurs i masker og drama. Hun hadde også ansvaret for koreografien til åpnings- og avslutningsseremonien under karnevalet samme år.

Arbeidsmetode

Medlemmene har med seg inn i arbeidsprosessen et vidt register av uttrykksformer fra ulike kulturer og sammenhenger. Dette ble vist i den første produksjonen — «The Secret of No-Face» — der gruppa med utgangspunkt i en legende fra nord-amerikanske indianere laget en forestilling med masker, musikk og skyggeteater. (Da var Anne Mali Sæther med i stedet for Karete Linnae). Boreas Burleador tilbyr også kurs i sine arbeidsmetoder som tar for seg masketeater, musikk, karakterarbeid, improvisasjon og fysisk trening.

Historikk

Gruppa har hittil bare hatt en produksjon, «The Secret of No-Face». Den er vist med stor suksess både i Norge og i utlandet. Den var eneste norske bidrag under fjorårets festival «Another America», og flere teaterkritikere holdt den for å være den beste forestillingen utenom institusjonene i 1985. Gruppas andre produksjon, «Streif», får premiere under årets festival.

Medlemmer

Annalisa Dal Pra kommer fra Italia. Hun har studert grafisk design i hjemlandet og kom via Berlin til Oslo. Kareta Linnae er utdannet ved den 3-årige teaterskolen i Montreal i Canada. Hun har gått 1 år ved Le Coque i Paris og vært med i den kjente franske kvinnesirkusgruppa «Circue d Barban». Patrick Iversen har musikkbakgrunn fra Oslo Filharmoniske Orkester og jazz. Teaterbakgrunnen har han fra Italia.

Streif

Idé

Stykket er en tragikomisk og poetisk collage over temaet «outsider». Inspirasjonen er hentet fra kvinnemytologi, kvinnelitteratur og gruppemedlemmenes egne undersøkelser blant gamle og andre som er satt til side i samfunnet.

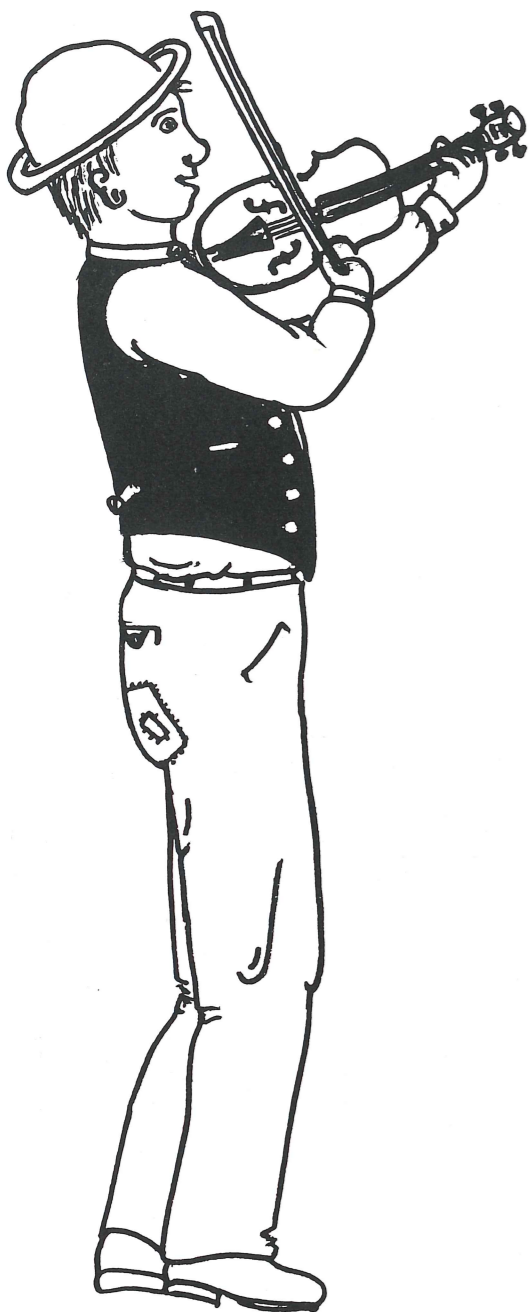
Musikken tar utgangspunkt i vokalmusikk fra urbefolkninger som pygméer, Cuna-indianere, eskimoer og stammer i Burundi. Fra disse kildene er lydbildet blitt utviklet. Det utføres på fløyter, keyboards, percussion og lydbånd i et møte mellom primitiv og moderne musikk.

Handling

«Streif» er tittelen på den nye forestillingen. Vi møter to eldre kvinner som representerer samtidens utstøtte og lever i isolasjon. Men kvinnene blir noe mer enn symboler for nåtidens manglende omtanke for «outsiderne»; livet i en sivilisert ghetto. De fremstår også som individer med trekk tilbake til naturbefolkningens riter, myter og musikk. Denne fremstillingen belyser den historiske dimensjonen ved de eldres tilhørighet og posisjon. Det er de unge i de moderne industrisamfunn som legger premissene for den nye kulturutviklingen, mens de gamle ikke blir verdsatt. Dette står i kontrast til tidligere tiders erfaringer og innsikt, representert ved de eldre, markerte kjernen i kulturformidlingen.

Forestillinger

Black Box, Lille sal 2.9. (premiere), 3.9. kl. 21.00 kr. 60.-

Stein Lunde

Veslefrikk med fela

Idé

I tider med video og annen ferdigtygget barnekultur, og hvor mesteparten av det som presenteres er glemt om en uke, er det særlig viktig å presentere noe av den tradisjonelle kulturen. Stein Lundes dramatisering av «Veslefrikk med fela» er fritt spunnet over eventyret. Forestillingen er bygget opp slik at barna blir en integrert del av handlingen, både ved sang og dialog. Musikken er spesialskrevet til stykket.

Handling

Blant de norske folkeeventyrene er «Veslefrikk med fela» et av de mest kjente. Veslefrikk er så godhjertet at han får oppfylt tre ønsker. Hvordan det går videre, er en spennende historie hvor Veslefrikk både må være lur og modig, for at ikke hans gamle fiende lensmannen skal få has på ham.

Forestillinger

Teltet 6.9., 7.9. kl. 15.00 kr. 35.-/kr. 15.-

Alt det musikk kan brukes til! Ja, slik kan de godt tenke, ungene som får oppleve Stein Lunde på scenen.

Bakgrunn

Stein Lunde er utdannet førskolelærer med spesialutdannelse i psykiatri. Han har laget barneplater, flere programserier for barne-TV, skolefjernsynet, samt barnetimer i radio. Han har bl.a. vært engasjert ved Festspillene i Bergen og ved Kongsberg Jazzfestival.

Arbeidsmetode

Fullstendig kontakt med barna. Innlevelse i fantasiverdenen er musikeren og komponisten, Stein Lundes mål når han lager sine forestillinger.

Historikk

Stein Lunde har i de senere år vært tilknyttet Oslos eldste frie teatergruppe Musidra Teater. Sammen med skuespilleren Per Skjølvik har han laget flere forestillinger hvor musikken utgjør en sentral del. Felles for forestillingene har vært at de har truffet publikum hjemme, og fått igang dialog mellom sal og scene.

Easy to Love

Idé

Gruppas uttrykksform er som en separatutstilling i et galleri: Man vandrer som publikum fra bilde til bilde og lager selv sine assosiasjoner på vandringen mellom dem.

Handling

«Easy to Love» er dans, teater og film laget i uavhengige sekvenser. Sekvensene er satt sammen i en koreografisk form hvor målet er å finne nye dimensjoner i det tilgjengelige materialet.

Forestillinger

Statens Teaterhøgskole 4.9., 5.9. kl. 20.30 kr. 60.-

DANS DESIGN

Dans Design har brakt nye dimensjoner inn i dansen og siden starten i 1978 har de forsøkt å utvikle ny koreografi og de benytter film, foto og annen bildekunst i sine forestillinger.

Bakgrunn

Dans Design ble startet som et samarbeid mellom de to koreografene Anne Grete Eriksen og Leif Hernes og danseren Solveig Leinan Hermo. Senere har skuespilleren Roy Lie Jonassen og filmarbeideren John Alfheim kommet til.

Arbeidsmetode

Starten i en produksjon er arbeidet med dansen. Det koreografiske grunnarbeidet blir så satt sammen med andre kunstneriske uttrykk. Film utvikles selvstendig med eller uten danserne. Skuespilleren utvikler sin rolle selvstendig og i dialog med danserne.

De ulike elementene presenteres. Alle krysningspunktene blir tatt opp og behandlet ett for ett. I denne prosessen kan video bli brukt som arbeidsredskap.

Alle i Dans Design arbeider slik at de på en måte er iscenesettere av sin egen forestilling. Alle har utdannelse i koreografi, regi og bildekunst og alle medvirker som utøvere i produksjonene.

I produksjonsprosessen går energien to veier — til fordypning i eget stoff — og til kollektiv følsomhet for hverandres uttrykk. Vibrasjoner i rommet, rytmer, linjer, lys og skygge er med på å avgjøre den koreografiske formen.

Historikk

Den første forestillingen, «A Cosmic Joke», ble presentert i 1978. Dans Design har siden vist en rekke forestillinger i inn- og utland og for film og fjernsyn. I fjor var gruppa invitert til New York, København, Den Norske Operas «Dansegalla» og ble presentert i norsk fjernsyn.

Grenland Friteater

Grenland Friteater er en av de eldste frie gruppene i Norge. Den ble etablert i 1976 og markerer 10-årsjubileet med å åpne eget teater midt i Porsgrunn.

Bakgrunn

Utgangspunktet for Grenland Friteater var fire unge og entusiastiske skolegutter som ville skape en fri gruppe i Porsgrunn.

Arbeidsmetode

Grenland Friteater har som mål å være et norsk laboratorium for skuespillerkunst. Inspirasjonen er klart hentet fra Gro-towski og man har dessuten samarbeidet med Odin Teatret i Danmark og svensken Ingemar Lindh.

Gruppen har også et videre virkefelt og både produksjon av forestillinger, pedagogisk arbeid, organisering av turnéer for utenlandske grupper og forskning i skuespillerens trening og arbeid inngår i virksomheten.

Selv om de første forestillingene bygget på ferdige tekster, benyttes vanligvis ikke skrevet dramatik som utgangspunkt for produksjonene. Oftest improviseres forestillingene fram med utgangspunkt i et tema eller en historisk epoke.

Historikk

Selv om Porsgrunn har forblitt base for virksomheten, førte arbeidet med å utvikle egen skuespillerteknikker til at medlemmene i stor grad orienterte seg mot fremmede kulturer og miljøer. To av medlemmene oppholdt seg i 1980 i Kerala i India og laget forestillingen «Daksha Yaga» i klassisk Kathakali-stil.

Vekten på den fysiske spillestilen har også gjort det mulig å turnere i utlandet. Siden 1982 har Grenland Friteater hatt gjestespill og turnéer i Danmark, Sverige, Polen, Italia, Spania, Jugoslavia og Ungarn.

Medlemmer

Tre av de opprinnelige stifterne er fortsatt med — skuespillerne Trond Hannemyr og Lars Vik og instruktøren Tor Arne Ursin. De øvrige medlemmene har kommet til i løpet av de siste 5 årene.

Våkenatt

Idé

Døden har blitt tabu i vår kulturkrets. Den er tatt fra oss og institusjonalisert. Vi beskytter oss mot døden.

Men det har ikke alltid vært slik. Tidligere ble de syke og døende stelt hjemme og var hele tiden i kontakt med sine nærmeste. Døden var på en helt annen måte en del av livet. Helt inn i vårt århundre holdt også skikken med å våke over den døde seg.

Handling

«For vårt arbeid med «Våkenatt» har de historiske referansene kun vært et utgangspunkt; målet har ikke vært å lage noen historisk rekonstruksjon, men snarere å stille oss spørsmålet: Hva kan denne tradisjonen — disse ritualene — si oss idag?»

«Gjennom øyeblikket av alvor, lek, håp, forsøk, søker vi oss selv; søker vi å uttrykke oss selv; for oss selv — og for andre.

Slik søker vi å skape oss selv og verden i vårt eget bilde. Og må selvsagt stå til ansvar — hvert sekund vi lever.»

Forestilling

Black Box, Lille sal 6.9., 7.9. kl. 21.00 kr. 60.-

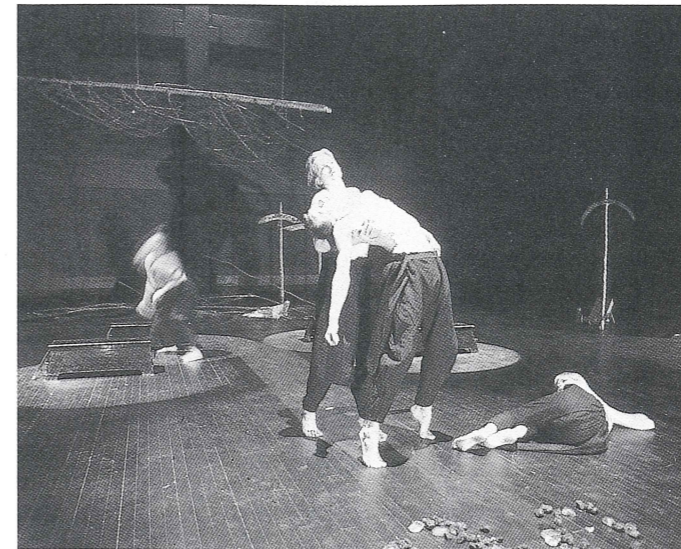
Dei Elendige

— et ironisk musikalsk show der repertoaret spenner vidt: fra Bob Dylan og The Beatles til Marilyn Monroe og norsk folkemusikk.

Forestilling

Natt-Café 2.9., 6.9. kl. 22.00 kr. 25.-/50.-

Seminarer 2.9. kl. 16.00: Teaterutdanning
5.9. kl. 16.00: Det alternative teater

Veien mellom vann og tørst

Idé

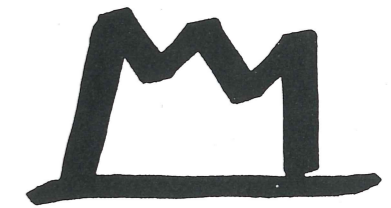
«Veien mellom vann og tørst» er et moderne uttrykk med elementer fra bildekunst, film, dans, teater og musikk. Gjennom dette ønsker gruppa å skape poetiske bilder fra en annen virkelighet enn den daglige. Forestillingen vil forsøke å gripe publikum i mageregionen, fange sansene og la intellektet få hvile. Gjennom huden skal forestillingen gå inn i sinnene. Den skal være en sanselig påvirkning.

Handling

«Veien mellom vann og tørst» viser en serie bilder av menneskets oppløste situasjon, på en streben mot et mål, halve forsøk på kontakt, uforløst felleskap, en stadig vandring langs ukjente veier, korte møter med medmennesker, øyeblikk av avhengighet, mennesket stående framfor noe ukjent farlig.

Forestillinger

Statens Teaterhøgskole 6.9., 7.9. kl. 19.30 kr. 60.-

PASSAGE NORD

Passage Nord er en av våre nyeste grupper innen eksperimentelt teater. Den er startet av bildekunstneren og skuespilleren Kjetil Skøien.

Bakgrunn

«Vårt tid preges av revy og show. De store teatrene gjør show av klassikerne, som Peer Gynt, Romeo og Julie, de frie gruppene spiller cabaret. Fulle hus er ikke ensbetydende med kvalitet, men blir satt i høysete i dagens teaterbilde. Det finns et hull i norsk kulturliv, et tomt rom, der skulle den moderne, avant-garden befinne seg. I hele vår vestlige verden er dette en stor blokk av kulturlivet, post-moderne dans, performance, eksperiment-teater. Hva skal vi gjøre i Norge? Flytte og arbeide i utlandet? Skal vi betale for å få vist vårt arbeide som bygger på 10 års profesjonell erfaring? Kommer det bare 10-20 mennesker fordi nysgjerrigheten, åpenheten for et ukjent er liten? Fordi få kan sette vårt arbeide i en historisk sammenheng?

Passage Nord finns og vil gå til attack. Vi vil forandre rommet og fange tiden. Finne vårt formspråk.»

Arbeidsmetode

Passage Nord har 4 faste medlemmer som gjennom daglig trening forsker i et fysisk språk. Gruppen har også knyttet til seg «assosierte» dansere, komponister, lysdesignere, filmfotograf for framtidige prosjekter som f.eks. en bearbeidelse av spesielle rom, en fabrikk, en park, en strand, havet.

Historikk

Passage Nord hadde sin første forestilling på Black Box i april i år. Pressens dom var enstemmig: Dette er noe av det mest spennende som har vært vist i norsk teater innen performance art og post-moderne dans.

Medlemmer

Kjetil Skøien er utdannet ved Statens Kunstakademi og har vært skuespiller i flere grupper i Norge og Sverige. Han har turnert over hele Europa. De siste 3 årene har han laget performance og visuelle forestillinger som er vist en rekke steder i Norge.

De øvrige medlemmene har alle erfaring fra dans, teater og mime.

Seminar 29.8. kl. 16.00: Alternative former og tekster i teatret

NATT-CAFÉ, et sted hvor alt kan skje

Et nytt tilskudd til årets festival er NATT-CAFÉEN. Her møtes artister og publikum i de sene nattetimer. Her kan inntrykkene fra dagens forestillinger synke, og her kan latteren slippes løs.

Vi har samlet artister fra inn- og utland. Det eneste de har til felles, er at de mestrer den krevende kunsten å underholde. Her glemmes tid og sted, her må man gi seg over, eller gå hjem...

Natt-caféen blir i teltet på Aker Brygge. Fra klokken 22.00 til klokken 01.00. Lørdag 30.8 er det andre som arrangerer. Da blir det internasjonal folkedans. Mandag 1.9 er det stengt. Ved siden av å oppleve uforglemmelig underholdning, kan du på NATT-CAFÉEN også få stillet både tørst og sult.

Lørdag 6.7 blir det ekstra stort program. Vi nevner noen av de som kommer på NATT-CAFÉEN:

Knud Andersen

Så du åpningen av fjorårets festival? Fikk du med deg Bank-managers på Natt-caféen? Da fikk du også se den lune, danske, naturlige klovnen, Knud Andersen «Han med støvsugeren».

Knud Andersen kommer på Natt-Caféen i år også! — Denne gangen som solo-artist — og sammen med Daniel Rovai. Knud Andersen blir Natt-Caféens vert.

The Barneys

Mimikeren og klovnen Daniel Rovai fra Korsika kommer til Natt-caféen med sine musikere. De vil både vise forestillingen sin og improvisere sammen med Knud Andersen og andre som tør/vil!

Av natur er Daniel Rovai svært nysgjerrig, og oppsøker derfor stadig nye situasjoner og grupper å jobbe med. Dette har gitt ham en bred erfaringsbakgrunn, og kombinert med hans naturlige tilpasningsevne er han blitt en skuespiller med mange fasetter. (27.8., 28.8., 29.8. og 31.8.)

Bloolips

Tro det eller ei: Bloolips fra England, kommer tilbake, nå med en ny forestilling: «Slung back and strapless».

Forestillingen er en blanding av cabaret, mime, satire og dans, med særdeles outrerte kostyme- og sminke-effekter. Temaene i forestillingen er hentet fra Bibelen og store historiske begivenheter. (3.9., 4.9., 5.9.)

Grenland

På Natt-caféen vil Grenland Friteater vise «Dei elendige» se s. 23.

Elsa Kvamme

Elsa Kvamme som vel ikke trenger nærmere presentasjon kommer til Natt-caféen med sine Jaques Brel-tolkninger. (31.8., 2.9.)

PROFESJONELLT LYD- OG LYSUTSTYR

CITRONIC

zero 88

coemar

DECOR
FABRICATION

ACR

KREMESA

SALG, DISTRIBUTJON, SERVICE, OG
PROSJEKTERING AV KOMPLETTE ANLEGG.

TENDEN ELEKTRONIKK A/S
SVERRES GATE 4, OSLO 6
TLF: 19 3110

DISKOTEKMIKSERE
DISKOTEKKONSOLLER
MIKROFONMIKSERE
KRAFTFORSTERKERE

LYSSTYRINGSBORD
LYSORGLER
STYRINGSSYSTEMER
DEMPERENHETER

LYSKASTERE
SCENEBELYSNING
FØLGELYSKASTERE
DISCOLYSEFFEKTER

LAV-VOLT LYS
DECOR-TUBE
LYSHIMLINGER
TRAPPENESER

DICHROISKE FARGEFILTER
SPESIALEFFEKTER

DISCOLYSEFFEKTER
SPEILKULER

Ungdoms- og Skoleteater i Vest-Tyskland

Skoleteatret er den historiske bakgrunnen for oppblomstringen av ungdoms- og amatørteatret i de siste tredve årene i Vest-Tyskland. En lang tradisjon fra rituelle skuespill og historier knyttet til hjemstedet danner bakgrunn for disse skuespillene.

Utviklingen før og etter krigen.

Idealistiske pedagoger og ungdomsorganisasjoner arbeidet med innholdet og de pedagogiske mulighetene i skoleteatret før siste krig.

Etter krigen var det andre sider ved skoleutdanningen som kom i forgrunnen. Hele skole- og utdanningssystemet ble reformert. Selv om mange pedagoger var klar over betydningen av musikk- og teaterutdanning, ble dette kun et randfenomen avhengig av den enkeltes initiativ. Dette endret seg først da professor H.W. Nickel i begynnelsen av syttiårene innførte teater- og interaksjonspedagogikk som egne fag ved Den Pedagogiske Høyskole i Berlin. De utdannede lærere som arbeidet både innenfor og utenfor skoleverket. Andre pedagogiske sentre kom etter, og flere utdanningssentre for teaterpedagogikk ble dannet.

Det barnefiendtlige samfunnet

Grunnen til denne utviklingen var at satsingen på etterkrigstidens økonomiske vekst og den påfølgende industrialisering gjorde kreativitet, fantasi og skaperevne til uønskede kvaliteter i utdanningen. De ble fortrent for konkurransenkning og prestasjonspress. På grunn av den voksende barnefiendtligheten ble lek og fysisk utfoldelse, som er essensielt for barnets utvikling, sett på som et meningsløst tidsfordriv.

En undersøkelse fra 1972 viste at 56% av den vesttyske befolkning opplevde barn som en belastning og reagerte allergisk på alt det barn gjør. Et stadig større flertall stilte seg positive til regler og fysiske rammer som begrenset barns bevegelse. «Et virkningsfullt middel til å hemme barns bevegelsestrang og overføre denne til den åndelige og kroppslige immobilitet som samfunnet krever, er å stille liten plass til rådighet.»

Skoleteatret

En konsekvens av denne barnefiendtligheten var at teater- og lekepedagogikk måtte integreres i skole- og fritidsaktiviteter.

Det var her mange politiske og samfunnsmessige vanskeligheter å overvinne. Mange institusjoner reagerte med redsel

på den frigjørende effekt en slik dramaundervisning har. På denne måten ble utdannelsen og anvendeligheten av den hemmet av administrative holdninger. I enkelte forbundsstater er teater et likeverdig skolefag, mens andre nekter å ta det opp. Like store forskjeller eksisterer innenfor de enkelte skoler. Det er lenge til teater får like mye støtte og aksept som i England og Nederland.

Skoleteaterfestivalen i Berlin.

Men det går fremover. Et viktig skritt ble tatt i 1980, da man for første gang arrangerte Skoleteaterfestivalen i Berlin. Her kommer skoleteatre fra hele Vest-Tyskland sammen. For første gang lykkes det å få en større offentlig interesse for emnet. Samtidig ble søkelyset rettet mot det kreative potensial hos kritisk ungdom. En av følgene var at kulturministeriet måtte akseptere dette kunstneriske område også når det gjaldt bevilgninger.

I teaterarbeid med ungdom kreves det særlig fantasi og kreativitet. Det kan bare skje ved kontinuerlig gruppearbeid. Dette blir et forum hvor forholdet til samfunnsmessige realiteter kan utforskes og kritiseres. Det blir derfor en motvekt til det ensidige presentasjonspresset fra skole og utdanning.

Skoleteaterfestivalen i Berlin er begrenset til 10 forestillinger. Den kan derfor bare være en inspirasjonskilde for deltagerne og et middel til å få flere til å rette søkelyset mot denne viktige delen av teatret. Så får man håpe at flere blir overbevist av de spesielle kvaliteter ungdomsteatret har. Det viktige arbeidet foregår i de enkelte gruppene. Der blir produksjonen til — ofte med bruk av mye fritid og på tross av mye motstand.

Perspektiver

Det er viktig å organisere flere festivaler. Dette vil gi gruppene mulighet til å møtes, til å få inspirasjon og idéer og til å lære av hverandre. Flere kultursjefer har innsett dette, så utviklingen går i riktig retning. Det er en lang vei å gå før teater likestilles med bildende kunst og musikk i skolen. Heldigvis er det stadig flere som ser teater som en kunstform som krever allsidige kunstneriske evner og som et middel til å utvikle kognitive og sosiale egenskaper.

Barbara Fischer.

Seminar 28. august kl. 16.00 i Ungdomsteater.

TEKNISK UTSTYR FOR SCENE OG SAL

AVAB, Skandinavias største leverandør av teknisk utstyr for scene og sal, kaster lys over de fleste større scener i Norge.

Vårt produktspekter gir muligheter for totalleveranser til teatre, konserthus, samfunnshus, store og små forsamlingshus.

Vårt tilbud omfatter lys- og lydanlegg, scenemekanikk, scenetepper, stoler m.m.

En rekke av disse produktene lagerføres sammen med et omfattende utvalg av bl.a. lyskastere og stativ, samt forbruksartikler som lamper, fargefilter, dekormateriell osv.

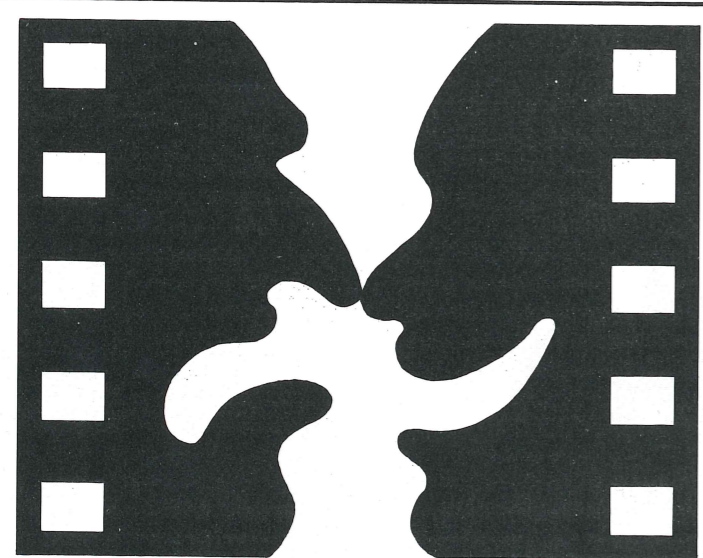
Virksomheten omfatter også utleie av alle typer teknisk utstyr for scenebruk.

Vi står til disposisjon med veiledning og informasjon og sender gjerne vår katalog.

De er også velkommen til å besøke våre utstillingslokaler i Bydøy allé for demonstrasjon etter avtale.

AVAB
AVAB NORGE A/S

Bygdøy allé 60. 0265 Oslo 2. Tlf. (02) 44 83 66

**TEATER OG
FILM I NORD**

*Norges klart beste
teater- og
filmtidsskrift.
Bare kr. 70,-
for 10 nummer i
året.*

*Bestill det hos:
Teater og film
i nord,
Boks 840
9001 Tromsø*

Frihet og beredskap i norsk teater *Av Kai Johnsen*

Velger man å se på teater som en form for kulturell beredskap, er historien full av eksempler. Fra det antikke greske teater og fremover ser man, hvis man ønsker det, teatrets potensiale i denne kampen.

Teatret er ett av midlene som gis enhver kulturnasjon i kamp for egen identitet.

Hvilken rolle spiller det internasjonale i en nasjonal kultur?

At norsk teaterhistorie hører til fotnotene i internasjonal sammenheng, hersker det neppe stor strid om. Men de desiderte unntakene finnes. Nettopp perioden før og rundt vår nasjonale frigjøring er Norges bidrag til den internasjonale historie. Her evnet personer og grupperinger å bearbeide tendensene i de kontinentale strømningene og skape noe genuint norsk. Ibsen, Munch, Grieg og andres opphold i utlandet kan her være eksempler.

Norsk kultur er kanskje mere truet enn noensinne. Men det norske må skapes i et fruktbart vekselforhold med det utenlandske. Nettopp da blir den norske kulturen spesiell og kan hevde seg i konkurranse med det som kommer utenfra.

Problemet med teater er at det er steds- og tidsbundet. I bokhandelen kan vi hver dag kjøpe det beste som skrives, eller har blitt skrevet. Mye av det til og med oversatt til norsk. På kino kan vi se det beste som lages av film. På Nasjonalgalleriet kan vi beundre en Rodin eller Rembrandt eller hvem det måtte være. På Høvikodden presenteres vi for internasjonale strømninger.

Riktig så rosenrødt er det neppe, men i teorien fungerer det slik. I det fastlåste teatret må vi nøye oss med det norske. Norske skuespillere fremstiller gjerne seg selv som verdens beste. Selvfølgelig er de ikke det. Like lite sant er det som at Stein Winge eller Ketil Bang-Hansen er verdens beste instruktører. Syd for Svinesund er norsk teater ingen ting. Norske gjestespill i utlandet er bare tilfeldigheter.

Så kan jo de mest optimistiske hevde at dette er fordi norsk teater er så utrolig godt, og så genuint norsk at det ikke trenger å reise utenlands. At det nettopp er et eksempel på norsk kulturell beredskap i dagens spente situasjon.

Neppe.

Norsk teater er et oppkok av avdannede tendenser i den samme kontinentale kultur. Men greier vi å ta igjen det

tapte, kan vi hente inn det beste og videreutvikle det. Klarer vi det, vil Norge igjen bli den teaterstormakten som dette lille landet engang har vært.

Hvordan kan Norge igjen bli en teaterstormakt?

Det kan bare skje på to måter: Enten drar vi ut og lærer, eller vi bringer hjem det vi kan lære av.

Ser vi på den første er det utvilsomt den beste. Men det reises lite i norsk teater. Det finnes de som vil — de mangler penger, og det finnes de som har penger, men ikke gidder. De reiser til London. Det har de gjort i 50 år.

Det andre alternativet er også godt: få til Norge de som i sine land har brutt nye barrierer, som har vært med på nyskaping av sitt eget lands teater.

Byer og land vi kan sammenligne oss med viser at man kan drive gjestespillteater på høyt nivå. Men dette fordrer at noen setter i gang. I Norge har vi sett at det finnes de som vil. Med de gis ikke økonomiske muligheter. Dette sikkert fordi de søker å presentere former og uttrykk som er ukjente i Norge. Og fordi de som sitter på pengene ikke evner å se hvilken betydning små tilførsler av penger kan ha. På sikt kommer disse nye erfaringer norsk teater til gode. Både som målestokk og inspirasjon for det norske.

Grenland Friteater og Kjetil Skøien kan her tjene som eksempler. Noen av de få norske som vi uten skam skulle kunne vise frem i utlandet. Disse er av dem som reiser mest ut i norsk teater. Kunne man bringe de spennende former og uttrykk til Norge som f.eks. har vært med på å forme disse to konstallasjonene, kunne det få spennende følger for norsk dans og teater. For publikum kunne dette igjen føre til nye og spennende opplevelser som igjen vil øke interessen for teater i Norge. Men det koster penger.

Hvem vil støtte gjestespill?

I andre land og tidligere i Norge sto institusjonsteatrene for invitasjonene. I dag fritar institusjonene seg fra sitt ansvar.

Når inviterte et norsk institusjonsteater sist forestillinger fra utlandet?

Her vil de sikker unnskyldte seg med pengesorger. Det har de alltid gjort, og det kommer de til å gjøre til evig tid. Mye av grunnen til denne mangelen er redsel. Redsel for å bli påvirket, redsel for selv å bli latterliggjort.

I andre land viser til og med næringslivet ansvar. Dette selvfølgelig også fordi de vet at det kan tjene på denne satsingen. Når næringslivet i München skyter inn nesten 4 millioner kr. pr. år i byens teaterfestival, er dette ikke bare uttrykk for gavmildhet. Eller tror man kanskje at det tyske næringsliv er så mye snillere enn det norske?

I tillegg kan man jo spekulere på hvor mye penger som egentlig går tapt når man arrangerer teaterfestival. Hvor tar pengene veien, og i hvilken grad kompenseres dette av inntekter?

Avignon som eksempel.

Europas største teaterfestival finner sted hvert år i Avignon i Frankrike. Byen har ca 100 000 innbyggere. De fire ukene festivalen holdes, kommer det titusenvis av tilreisende som bor spiser og kjøper andre tjenester i byen. Den har 100 hoteller og et tilsvarende antall restauranter.

Hva tjener ikke byen på sin festival?

Ser man bort fra det rent økonomiske, er det klart at byen i større sammenhenger tjener på å bli omtalt i verdens største aviser og få lange programmer på de største fjernsynsstasjoner i verden.

Føyer man til at Avignon har et antall teatergrupper noe nær Oslos, flere av dem blandt det ypperste i Frankrike, nedfeller disse aktivitetene seg også i det lokale kulturliv.

For Avignon har festivalen også blitt et spørsmål om økonomisk kløkt. Som det har i 30-40 andre små og mellomstore byer.

Til dette kan man så bemerke at Oslo ikke er Avignon, verken geografisk eller kulturhistorisk. men til og med et land som Finland, vel enda mere geografisk perifert enn Norge, bruker festivaler som bevisst kulturpolitikk.

Hvor mye koster det?

Hvor mye koster det å arrangere festivaler og gjestespill? Alt fra noen hundre tusen opp til et par millioner.

Men koster det i virkeligheten så mye?

Hva tjener norsk eksport den dagen Norge i utlandet også kan presentere seg som kulturnasjon på høyt nivå?

At dette ikke er gjort ene og alene med noen tusenlapper til et fåtall festivalarrangører, er klart. Men denne siden er en viktig del av den opprustningen som trengs i norsk teater. Vi må ut

(forts. s. 33)

TOSO

PROFESJONELLE
OPPHENGSSYSTEMER

ENDELIG PÅ MARKEDET
I SKANDINAVIA

Systemene som setter helt nye standarder for kvalitet, funksjonsegenskaper og monteringsmuligheter.

Når det f.eks. gjelder elektrotrekk, kan vi tilby mer enn 20 forskjellige driftssystemer, bl.a. markedets kraftigste direkte-drevne system med kapasitet 120 kg ved 20 m lengde.

Noen ganger haster det — vi kan levere omgående fra lager. TOSO-systemene kommer fra Japans største produsent med verdens mest omfattende program for opphengsløsninger. Vi produserer nå systemene på lisens i Norge for markedet i Skandinavia.

Kontakt oss for nærmere informasjon og produktkatalog.

Tønsberg Farve-Engros A/S

Boks 1268 Trudvang, 3101 Tønsberg • Tlf. (033) 15 666

ER SCENEN-
SIKKER?

VI

- ★ Foretar sertifisering i hht. arbeids-tilsynets forskrifter
- ★ Utfører årlig og 4-årlig kontroll
- ★ Prosjekterer, beregner og dimensjonerer alle typer løfteutstyr for scener
- ★ Kjører egne kurs i scenesikkerhet for scenearbeidere og teknikere
- ★ Referanser oppgis

For nærmere opplysninger, kontakt:

Firma L. Gilinsky

KRAN- OG REDSKAPSKONTROLL

Postboks 59
1472 FJELLHAMAR
Telefon: (02) 70 63 05

En lek med å si det som ikke kan sies, variasjoner over betydninger som ikke betyr noe

— Jürg Laederach — drives fram av behovet for å si at det ikke er noe å si, ingen ting man kan si det med, ingen grunn til å si noe, ingen kraft til å si noe, ikke noe behov for å si noe.

Livsyrtingenes hverdagslige opphør

Laederach kaller samlingen av 4 minimale stykker for «Fahles Ende kleiner Begierden» (De små begjærs faldede slutt).

Ved å kutte ned språket, ved gjentakelser, utenlatelser, assosiasjoner skaper han små uhyggelige og absurde situasjoner som blaffer opp som stjernesudd og så forsvinner igjen i mørket.

Det er bare «hylstret» som blir igjen av språket og irritasjonen etter opplevelsen.

Farsen «Japanische Spiele» viser hvordan forholdet mellom mennesker sluker fordi de «snakkes i stykker».

Tragikomedien «Rost oder Das Denken ist immer» (Rust eller Tenkningen er evig) viser to som møtes på skraphaugen og skremmer hverandre med at noen kunne amputere tankene deres.

I «Nacht denken» (Natt tenking) hvisker to stemmer — en mann og en kvinne. To personer som er isolert — kanskje på grunn av pest — og som ikke i tide oppdager at de faktisk kunne ha berørt hverandre.

I «Han und Amin» snakker to hardt skadde personer om de siste ting — før de møter den sikre død.

Kampen mellom normer — og lysten til å spreng dem
Laederachs største teatersuksess er egentlig en roman — «Die

Lehrerin verspricht der Negerin wärmere Tränen» (Læreren lover negressen varmere tårer).

Teksten som er fra 1978 er spilt både i Europa og i USA. Den hvite lærerinnen har negressen som sitt motsatte jeg. Handlingen går ut på at negressen ikke lenger vil godta og være med på det lærerinnen er tvunget til å godta og være med på.

Gjennom dette blir konflikten tydelig mellom lengslene etter en orden bak den gitte orden — og behovet for å spreng alt som begrenser.

Denne konflikten møter lærerinnen i alle sammenhenger. I klasserommet påtvinges hun lærerrollen. Huden hennes gir henne en grensesprengende lyst. Språket gir bare tilbake det som allerede er formet.

Denne konflikten gjør henne syk. Den vil spreng henne, og hun ønsker å bli saget i stykker for å bli satt sammen igjen på nytt.

Kampen mellom ønsket om å oppfylle normer — og lysten til å ødelegge dem, kan bare føre til selvødeleggelse: For å finne den nye orden, må hun spreng den gamle. Det vil si den orden hun selv er en del av.

Roens illusjon

På den ene siden knytter Laederach seg bevisst til Becketts sluttspill-visjon. Men på den andre siden kan ikke hans stykker tolkes som visjoner av tilstanden etter døden. Livet og mulighetene er fortsatt der. Dette kommer fram i lekende øyeblikk og tragikomiske effekter.

Mottoet for hans stykker kan samles i Laederachs utsagn: «Vi har bare roens illusjon for i øyeblikket hvor roen virkelig kunne ha inntruffet kunne, kunne, kunne, sier jeg er vi igjen i den største ur»

Seminar 31.8. kl. 14.00: Alternative former og tekster

SETT INN EN FRESNEL TIL CROSSFADE TIL 22° I BLACKOUT FØR FADEOUT PÅ 2 KW

IKKE DEN, PRØV KURS 14, 19, 10, 5 ELLER.

DER GIKK LYSET

HER GÅR INGEN FØR JEG SIER FRA!

NEI DETTE GÅR IKKE, RING HELLER TEKTHALIA!

HVA?

TEKTHALIA, spesialfirma innen scenelys, eiet og drevet av bransjens egne folk.

— lyssetting
— utleie
— konsulentvirksomhet

Ring oss på tlf. 02 789055

Tekthalia A/S
Stagelighting

— HOVEDLEVERANDØR AV LYSUTSTYR TIL GUGLERFESTIVALEN —

(forts. fra s. 31)

på banen igjen, eller kanskje bedre: ut i feltet.

Når et land som Australia betaler alle utgifter for nær 50 deltakere på festivalen, aner man festivalens betydning.

I Sverige og Danmark smiler de overbærende når de får kjennskap til hva slags summer det rutes med i Norge. Noen deltakere fra Norge får de ytterst sjelden. Dels fordi det ikke gjøres interessante ting i Norge, og dels fordi disse i alle tilfeller sjelden har økonomi til å komme.

I slike øyeblikk kan man se på Berlins støtte til årets Oslofestival som en form for u-hjelp. Oljelandet Norge sponses på sett og vis av andre kultursektorer. Uten assistanse og medvirkning fra festivalene i Stockholm og København, ville de siste års Oslofestivaler blitt adskillig dårligere.

Festivaler og utveksling er uhyre viktig for utviklingen av norsk teater. Summene som trengs er små, og de reelle økonomiske «tap» kan reduseres til et minimum.

Til dette kommer at de mulige resultater på lengre sikt kan være effektiv norgesreklame med stor virkning.

Når Norge vinner Grand Prix ødelegger vel dette mer enn det gagnar. Hva vet utlendinger om norsk kultur? Vulgærpop og bunad?

Når et land som Belgia vinner Grand Prix, passer det inn i et større bilde av et land som prøver å markedsføre seg selv internasjonalt. Det seriøse kulturliv er allerede presentert i utlandet.

Det samme gjelder Sverige. De har Bjørn Borg og Abba og Volvo, men de har også Bergmann og Cullberg. De har dans- og teatergrupper på høyt internasjonalt nivå.

Hva har Norge?

Olje og bunader. Bunadene og naturen blir presentert som vi var et fattig u-land som prøver å lokke turister til en dyrehage. Hvor er høyteknologien? Hvor er kunsten og kulturen?

Hvor er norsk teater?

Vi har i dag et norsk teater uten spesielle norske særpreg. I europeisk sammenheng er det ganske uinteressant. Dette teater bøyer seg i dag, både formalistisk og tematisk, for økte egeninnskrevne og skjerpet kommersialisering. Staten eier det og styrer det. Isteden for å bli en spydspiss og dristig kommentator til

vårt samfunns utvikling, blir det servilt og selv undertrykkende. Til og med de frie gruppene kjemper på de samme betingelser. Grensene sprenges andre steder enn i teatret.

Først når norsk teater blir provosert og påvirket av ikke-tradisjonelle retninger i dagens teaterutvikling, kan vi hente ut det enorme potensiale som ligger der.

Historien forteller oss at teatret tidligere har stått helt sentralt i utformingen av en norsk kultur. I en større sammenheng har teatret alltid vært en maktfaktor. Denne makten har ofte blitt brukt undertrykkende. Ethvert eksperiment i form eller handling er derfor et naturlig opprør man må oppsøke.

Norsk kultur er i dag ved et veiskille. Spår man om hardere tider, bør man regne teatrets potensiale inn i en beredskapsplan for denne kampen. Det er også et spørsmål om frihet.

Seminarer 30.8. kl. 14.00: Festivaler og gjestespills betydning
5.9. kl. 14.00: Det alternative teater

DEKORASJONSTOFFER

Vi leverer alt i

DEKORASJONSTOFFER, GARDINER,
MØBELSTOFFER, SKUMPLAST OG
MØBLER.

Alt kan leveres flammesikkert.

TA KONTAKT MED OSS!

Tapetserengros as

Fossveien 24 - Oslo 5.
Telefon 37 21 74.

BRANNSERVICE a/s. presto

Sørkedalsveien 5 - 0369 Oslo 3
Telefon (02) 46 07 42

Vi tilbyr:

Den avgjørende detalj i et
effektivt brannvern

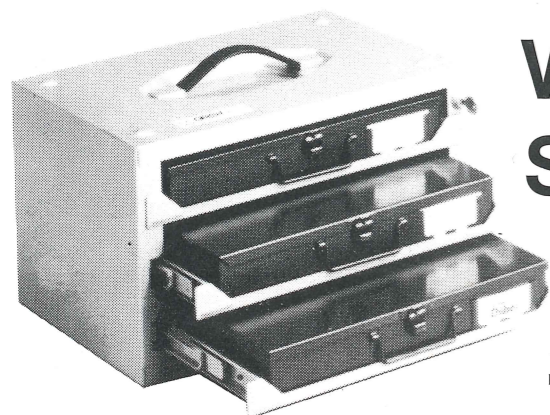
UTENLANDSKE STOFFER

til møbler og scenetepper

NORSKE ULLSTOFFER
MOLTON OG LERRET
CANVAS BOMULLSDUK
SPESIALVERKTØY TIL MØBELTAPETSERING
- OG ELLERS ALT TIL MØBELTAPETSERING

Bo-Service A/s

Postboks 3752 Gamlebyen
0135 OSLO 1
Tlf. (02) 19 37 86

WÜRTH
SORTIMENTS-
HOLDER
- HOLDER -

WÜRTH NORGE A/S
Industrivn. 25
1481 Li
Tlf. (02) 77 79 30

En presentasjon av Max Reinhardt-Teaterskole i Berlin

Bakgrunn

I 1975 ble «Høyskolen for Bildende Kunst» og «Høyskolen for Musikk» slått sammen til «Høyskolen for Kunst» i Berlin. Høyskolen har i dag 3000 elever. Den tidligere «Max Reinhardt-skolen» ble med undervisningen for sang/musikkteater, scenografi og kostymedesign samlet i fagområdet «Fremstillende kunst».

Oppbygging

Skuespillerutdanningen er fireårig, og skolen har for tiden ca. 50 elever. Skolen har opptak en gang i året. Av rundt 700 søkere blir 12 til 14 elever plukket ut etter tre ukers prøvetid. Skolen har 14 fast ansatte lærere, dessuten gjesteforelesere fra forskjellige teatre. Studieplanen legges opp av et kollegium bestående av studenter og lærere. Disse velges for to år av gangen.

Grunnstudium

Grunnstudiet varer i fire semestre. Her legges det vekt på scenisk erfaring. Studentene arbeider gruppevis 18 timer i uken. Scenisk improvisasjon og innføring i forskjellige metoder av skuespillertrening (Strassberg, Grotowski o.l.) står i fokus. Dessuten er undervisning i fagene stemmebruk, pusteteknikk, taleteknikk, bevegelseslære og teaterteori obligatorisk. Til sammen er det 35 timer i uken.

Prosjektarbeid

I 5. semester ligger hovedvekten på prosjekter og produksjoner. Her engasjeres det regissører fra teatrene. Man arbeider med roller og karakterer som er utfyllende i forhold til det repertoaret de spiller ved andre teatre. Undervisningen i de teoretiske fagene blir i størst mulig grad satt i forhold til de enkelte prosjekter.

Eksamen

Det 4. året avsluttes med diplom-eksamen. Denne består av en skriftlig oppgave om skuespillerteori og et scenisk arbeid som er iscenesatt og spilt av studenten selv.

Oppsetninger

I løpet av hovedfagsstudiet har de regelmessig offentlige oppsetninger. De har gjennom hele studietiden et nært samarbeid med scenografi- og kostymelinjene som utstyres de forskjellige prosjektforestillingene. De har til rådighet en stor og teknisk godt utrustet teatersal ved siden av flere mindre studioer. I løpet av hovedfaget har studentene også kontakt med andre medier (film, radio, TV).

Planer

Det planlegges egne linjer for regi og drama-forfattere. Disse er ennå i støpeskjeen og forskjellige modeller blir prøvd ut.

Arbeidsformidling

Formidlingen av studenter til teatrene skjer som regel gjennom møter og samtaler, hvor regissører, teatersjefer og statlige skuespillerformidlere blir invitert.

Prof. Martin Heupl

Orientering Om studiet ved Statens teaterhøgskole

Bakgrunn

Statens teaterhøgskole er Norges eneste offentlige utdannelsesinstitusjon for profesjonelt teater. Skolen er 3-årig og gir grunnleggende utdanning for skuespillere (siden 1953) og sceneinstruktører (siden 1979).

Oppbygging

Skoleåret går fra medio august til medio mai og omfatter 19 undervisningsuker hvert semester. All undervisning er obligatorisk og omfatter ca. 50 undervisningstimer pr. uke, fordelt på 5 undervisningsdager.

Skolen har en kjerne av faste lærere, foruten en rekke timelærere som for det meste har lang erfaring fra norsk teaterliv.

Skuespillerlinjen

Første semester konsentrerer seg om improvisasjon i forskjellige former, elementær skuespillerteknikk og arbeidsmetode. Tekstanalysen tar i det vesentlige utgangspunkt i Stanislavskij/Brecht/Penka.

Deretter arbeides det med mindre scener/dialoger, stort sett stoff som ikke står studenten for fjernt m.h.t. alder, miljø og tid.

Instruktørlinjen

I høstsemestret felles skuespilleropplæring med skuespillerlinjen, samt regirettet separatundervisning.

Vårsemestret følger opp erfaringene fra høstsemestret i en egen rolleinntreningperiode, hvor studentene under ledelse av instruktør arbeider med hver sin rolle, frem til en intern visning.

Deretter starter periodevis regiøvelser under ledelse av forskjellige instruktører, samt improvisasjon og improvisasjonsledelse. Denne disiplinen fortsetter gjennom hele studietiden.

Prosjektarbeid

Skolen arbeider bevisst med å integrere så mange som mulig av sine faglærere i rolleinntreningperiodene for skuespillernelevne.

Undervisningen i rollearbeid vil naturlig variere noe fra år til år, avhengig av de enkelte klassenes ulike behov.

Både i 2. og 3. studieår følger en erfaren instruktør instruktørenelevne arbeid som veileder.

Eksamen

Det er ingen egen eksamen. Men studiet avsluttes både for skuespiller- og instruktørenelevne med offentlige forestillinger.

Oppsetninger

Alle elevene arbeider de første årene med interne oppsetninger. Skuespillernelevne har en offentlig barneteaterforestilling i sommerferien mellom andre og tredje år.

Planer

Det arbeides for å få skolen til å bli fireårig.

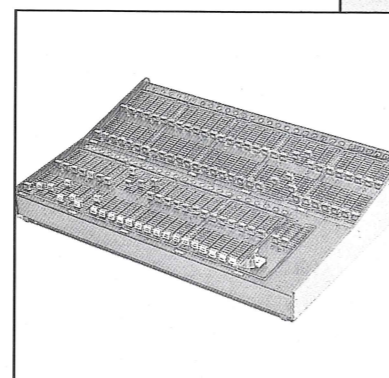
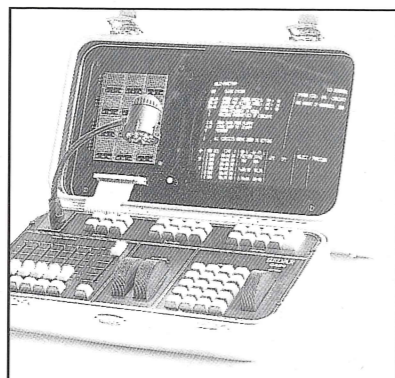
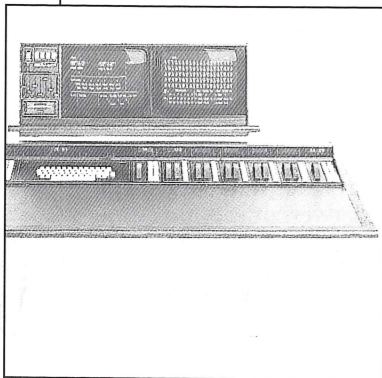
Formidling

Det er ingen organisert formidling av de ferdigutdannede skuespillerne og instruktøren. Men på grunn av strengt regulert opptak vil antallet uteksaminerte stort sett tilsvare institusjonsteatrenes behov.

Seminar 2.9. kl. 14.00: Teaterutdanning

HELVAR BELYSNINGSSYSTEM

Styresystemer for belysning av teatre,
TV-studioer og andre scener.

Helvar produserer komplette serier av både automatiske og manuelle styresystemer for sceneinnredninger hvor belysningen har en stor betydning for forestillingen.

HELVAR MACRO – er det nyeste automatiske system beregnet til styring av belysning for store scener. Helvar Macro dekker de høye kravene som moderne teatre og TV-studioer stiller. I produktutviklingen av Macro har Helvar satset mye på lang erfaring i direkte samarbeid med brukerne. I Helvar Macro benyttes den mest moderne mikroprosessor-teknikk, og er fullstendig bygget opp av moduler. Dette garanterer stor

driftsikkerhet, enkel service og rimelige driftskostnader.

HELVAR NANO – er et automatisk system for middelstore og små scener. Nano leveres som bærbar koffert, eller i fast installert versjon.

Nano brukes på ytallige steder der en trenger store variasjonsmuligheter i lyssettingen.

OY HELVAR er et finsk selskap som produserer og markedsfører komponenter og systemer til belysningsbransjen. Helvar er kjent for avasert teknologi og høy kvalitet. 80 prosent av Helvars totalomsetning er på eksportmarkedet.

HELVAR

Oy Helvar
Purotie 3, 00380 Helsinki, Finland
Tlf. (+358 0) 56541, Telex 121106

Norsk Sceneteknikk A.s
Postboks 4 – 1820 Spydeberg
Tlf. (02) 88 73 73

Støtteordninger for teater i Vest-Berlin

I Vest-Berlin er det for tiden 3 statsteatre (med tilsammen ca. 5000 plasser) og 12 til 14 «private» scener (med ca. 6.500 plasser). Det er omtrent 100 frie grupper, mange med egne scener. I tillegg kommer amatørteatrene og sosio-kulturelle teaterinitiativ.

Statsordningen

Forenklet finansieres de forskjellige teatrene på følgende måte: Institusjonsteatrene får sine midler direkte fra de offentlige budsjetter og kun en brøkdel fra billettinntekten. De «private» teatrene finansieres gjennom direkte støtte og gjennom subsidiering av de enkelte solgte billetter. De er i varierende grad avhengig av billettinntektene. Frie grupper er helt avhengige av billetsalget. De får til en viss grad produksjonsstøtte og kan også støttes gjennom andre kanaler som for eksempel arbeidsledighetspenger. Nederst på stigen står amatørteatrene og det sosio-kulturelle teatret. De mottar kun en liten støtte.

Statsteatrene

Den offentlige finansieringen av statsteatrene er en selvfølge selv om den aldri har blitt lovfestet. Teatrene blir også benyttet som en del av den stilige representasjon. Den samlede støtte til teatrene i Berlin er i overkant av 400 mill. kr. Av dette mottar statsteatrene i overkant av 300 mill. (mer en 3/4 av den totale støtte). Billettinntektene for disse representerer rundt 10% av budsjettet og er av mindre betydning selv om besøket er ca. 1,25 mill. hvert år. Dette er omtrent halvparten av det samlede besøk til institusjonsteatrene. 90% av budsjettet går til faste personalutgifter. Av dette går under 20% til scenekunstnerne. Mammutteatre som «Deutsche Oper» har 1000 ansatte. Hver enkelt billett her er subsidiert med 400 kroner.

«Privat-teatrene».

De «private» teatrene, blant dem «Schaubühne», blir finansiert gjennom direkte tilskudd (ca. 50% av budsjettet) og gjennom såkalte «plusstilskudd». Den samlede direkte støtten er på rundt 100 mill. kr. «Plusstilskuddene» fordeles gjennom almenntilrette besøksorganisasjoner. Dette er en form for teaterabonnement hvor man ved siden av en statlig subsidiering på 10 til 20 kroner pr. billett i tillegg nyter godt av den rabatten teatrene alltid gir ved gruppebestillinger. En slik ordning er med på å trekke publikum. Faren ligger i at dette er med på å profilere repertoarvalget. De teatrene som «frir» til publikum med et lett og tradisjonelt repertoar dekker opptil 20% av budsjettet gjennom «plusstilskuddet». For andre teatre betyr det omtrent ingen ting.

«Skolens teater»

Det eksisterer en tilsvarende billettordning for skoleungdom. Denne institusjonen, som heter «Skolens teater», oppfatter seg som en pedagogisk institusjon for elevene. De ser det ikke som sitt mål å fremme teatrenes interesser. De har et råd 30 personer som skal vurdere de forestillingene som blir tilbudt elevene. Denne ordningen skal også dekke de frie gruppene. Halvparten av skoleelevene kjøper sine teaterbilletter gjennom denne organisasjonen. Den har derfor stor innflydelse på teatret i Berlin. «Skolens teater» disponerer rundt 1,5 mill. kr. Når det ikke er mer, skyldes det den generelt lave interessen for tilbudet blant elevene.

Frie grupper

Det er i dag rundt 100 frie grupper i Berlin. Disse mottar en samlet støtte på snau 10 mill. kr. Dette er i hovedsak driftsstøtte. De mottar i begrenset omfang også produksjonsstøtte.

Budsjettmessig er de nesten totalt avhengig av billettinntekter. En annen finansieringskilde for gruppene er arbeidsledighetsstrygd. Den dekker både lønn for skuespillere og administrative stillinger.

Det «rike» alternative teaterliv

Berlin pryder seg med sitt rike alternative teaterliv. Dette rike alternativet opplever en karrig hverdag. De frie gruppers mangfold prises og roses samtidig som de økonomiske sultefores. En offentlig støtte av sosiokulturelt teaterarbeid – med ungdom, gamle, innvandrere og andre svakstilte minoriteter eksisterer kun i meget begrenset omfang.

Fra «Theaterbuch Berlin» av Jürgen Hoffmann.

Støtteordninger for teater i Oslo

Oslo har 4 teaterinstitusjoner. Dessuten er også Riksteatret i ferd med å etablere seg som et Oslo-teater – i alle fall om sommeren. Det er et varierende antall frie grupper som har fått Black Box som fast scene. Det er få amatørteatergrupper og Oslo har ingenting som kan minne om sosio-kulturelle teaterinitiativ.

Støtteordningene.

Staten dekker 100% av driften ved Den Norske Opera og Riksteatret, 60% av driften ved Nationaltheatret og Det Norske Teatret; 40% av driften ved Oslo Nye Teater. Kravet til egeninntekter for disse teatrene varierer fra rundt 10 til 20%.

De frie gruppene får dels støtte fra en statlig post, dels tilskudd fra Oslo. I alt vesentlig er de frie gruppene avhengige av egne inntekter.

Amatørteatergruppene har en minimal statlig støtte kanalisert gjennom NAT og et forholdsvis større bidrag fra Oslo.

De faste scenene.

Offentlig støtte til faste scener er lovfestet. Fordelingen av de offentlige utgiftene mellom staten og Oslo er et resultat av lengre tids forhandlinger. I tillegg til støten fra staten mottar også et beløp fra Akershus som skal dekke den bruken fylkes innbyggere gjør av teatertilbudene i Oslo.

Den samlede offentlige støtten til de faste scene i Oslo – utenom Riksteatret – er på nesten 200 mill. kr. Det er nesten 400 kr. pr. innbygger. Av dette dekker Oslo noe mer enn 1/3.

Det samlede billettetsalget ved disse teatrene kommer opp mot 750.000. Det vil si en gjennomsnittlig subsidiering av hver billett på rundt 270 kr.

Den Norske Opera har 200 ansatte og hver billett her subsidiertes med 370 kr.

Alle de faste scenene har ulike abonnementsordninger.

Skoleteatret

Skoleteatret har ikke lenger den samme posisjon som i 1950-årene da en hel generasjon vokste opp med forestillingene på Folketeatret og senere i 1960-årene på Oslo Nye Teater.

Frie grupper

De frie gruppene i Oslo får rundt 2 mill. kr. fra kommunen. I tillegg subsidierer kommunen leie av Black Box.

Amatørteatret

Amatørteatergruppene får rundt 1 mill. rk. og dessuten subsidiering av amatørteatersentret på Tøyen Trafo.

Det «rike» alternative teater

Oslo opplever en rik blomstring av nye teatertiltak. De fleste av disse er meget kortvarige og har begrenset økonomisk utbytte for dem som står bak. Dette gjelder også kommersielle kjempesatsinger.

Teaterlivet i Oslo kanaliseres i stor grad mot få og sentrale steder. De tiltakene som overlever, har klar tilknytning til etablerte tiltak i underholdningsmarkedet.

Selv om Oslo har en svært høy utgift pr. innbygger til teaterformål – over 160 kr.-, så går så godt som ingenting av dette til virkelige alternative teatertiltak.

NORSK SCENETEKNIKK ^A/_S

1820 SPYDEBERG

tlf. (02) 88 73 73 - 68 24 07

Transportabelt og stasjonært demperutstyr. Fra MINITROL/SIX-PACK til KEYLITE - avansert kundespesifisert datamatisk belyningskontroll. • REGIFILE • PORTAFIL • MINICHASER • NØD- og PANIKK-BELYSNING • DEMPING AV GLØDELAMPER OG LYSSTOFFRØR •

Mrk.: TEMA 48. Nytt elektronisk anlegg for kombinasjon av manuelle anlegg.

GAMMA profilsopts - 1 & 2 kW m/zoomoptuk og høyt lysutbytte. 1 & 2 kW fresnelprosjektorer. Horisontlys m.m.

MINUETTE - Fresnel - Pebble - TT-Profil - Profil m/zoom. Små, men effektive 300-650 W. SILUETTE profilspot med utskiftbare zoomoptik. CROMATIC farvevekslersystem m.m.

Gerriets

Scenetekstiler • Tepper • Plastfolier • Tape • Dansetepper • Prosjeksjonslærer • Flasker/glass. Div. artikler.

haussmann

Verdenskjent navn innen dekorasjon i teater, film, TV. Teatermaling (pulverfarver og ferdiblandet maling). Tekstilmaling • Bronsler • Lærfarve • Skumsystem • Branninpregningsvæske • Tekstilutfyllingsmaterialer • Støpematerialer for masker etc. • Prosjeksjonsfarver • Spesialfremstillet pensler for teatermalere m.m.

Amerikanske kvalitetshøytalere - - ideelle til teaterbruk/kinodrift, såvel store som små scener. Stort utvalg i hornsystemer med ekstrem høy virkningsgrad. Også høytalere til turnebruk.

soundolier

Kommunikasjonsanlegg • PA-system • Monteringsmateriell for høytalere etc.

SAFEX

Effekter - Røykmaskiner - Teaterbomber - etc.

SCENERIGGER - Manuelle og motoriserte trekk. Teloskoptribuner - Sceneheiser - Podier etc. Gode referanser!

HELVAR BELYSNINGSSYSTEM

Styresystemer for belysning av teatre, TV-studioer og andre scener.

Savnes noe? RING 02 - 88 73 73. Et godt nummer for scenen!

MEKANISK SCENEUTSTYR - MOTORDREVNE/MANUELLE TREKK - SCENETEKSTILER - LYS - LYSREGULERINGSANLEGG
EFFEKTMASKINER - FILMLERRET - STOLER ETC.

Studioteatret: Et friteater forut for sin tid Av Steinar Wiik

Friteaterbevegelsen har ingen sammenhengende lang historie i Norge. Dagens norske friteatre er relativt mange i forhold til folketall og antall faste teatre, «institusjonsteatre». Med unntagelse av Musidra, som vinteren 1986 kunne feire sitt 15-års jubileum, er så godt som ingen av de frie teatergrupper eldre enn 10 år - de fleste adskillig yngre. I Danmark og Sverige, har friteatrene en noe eldre historie, som går tilbake til 60- og 70-årene. Men også her finnes det på norsk side én ærerik unntagelse: Odin Teatret.

Italiens-norske Eugenio Barbas ambisiøse, nordiske teaterlaboratorium, ble grunnlagt i Oslo i 1964. Blant de få som trodde på prosjektet og aktivt støttet det, var dramatikeren Jens Bjørneboe. Men uten noensomhelst offentlig støtte, var det begrenset hva Odint Teatret kunne utrette i Norge - selvom resultatene var imponerende nok. Da den initiativrike og kulturelt fremsynte danske kommune Holstebro, tilbød Odin tilfredsstillende økonomiske og arbeidsmessige vilkår, flyttet teatret etter etpar snaue års eksistens i Oslo, til Danmark. Derfra har det erobret verden og står idag som den nok fremste eksponent for «det tredje teater».

Ærerikt

Enda ett kapittel kan føyes til friteatrets historie i Norge: Det er et kort, men ærerikt kapittel - også i nordisk og øvrig europeisk sammenheng.

Selvom Studioteatret på mange måter var et friteater forut for sin tid, er dets plass i norsk teaterhistorie viktig og interessant - ikke minst som en lærerik parallell til dagens gruppeteatre.

Studioteatret så dagens lys kort tid etter frigjøringsdagene i mai 1945. Da sto den såkalte Stanislavskij-gruppen frem - den bestod av unge, teaterinteresserte mennesker som under krigen illegalt hadde arbeidet mot det mål å danne et nytt teater når freden kom. En liten kjerne Av Stanislavskij-interesserte fikk i løpet av krigsårene tilslutning av andre teateraktive - blant annet Bærum Studioscene, en gruppe som drev halvprofesjonelt utenfor de NS-kontrollerte institusjonsteatrene. Disse ble etterhvert boikottet av et patriotisk publikum - og av de fast ansatte skuespillere som klarte å unnslette systemet.

Ungt teater

«Plan om et nytt, ungt teater skal realiseres!», var tittelen på et ambitiøst, fire-siders flyveblad som ble distribuert i frigjøringsrusens Oslo. Kort tid etter, 15. juni, gav gruppen en presentasjonsforestilling i Casino - som hadde vært Deutsches Theater in Norwegen under krigen og som derefter og frem til høsten 1985 kom til å huse Det Norske Teatret; idag heter det Kinoteatret.

Presentasjonsforestillingen bestod av to enaktere: Thornton Wilders «Den lange julemiddagen» og Eugene O'Neills «Mary Allen». Kunstnerisk var oppsettningene preget av en bemerkelsesverdig friskhet, og selve repertoarvalget vidnet om en vilje til å satse på en dengang utradisjonell måte.

På dagen fire måneder senere fant den første offisielle premiere sted på det nå nyåpnede Studioteatret - det var russeren Leon Leonidovs krigsdrama «Invasjon». Tilhold hadde det nye teatret fått i Keysersgt. 1, tidligere Søilen Teater. Her holdt det til i to år, før det flyttet til Karl Johan Teatret (senere biscene for Det Nye Teater, derefter kino og idag revet).

Elever

Fra begynnelsen av, bestod Studioteatret av 19 unge skuespillere. De var alle under 40 år, og bare et fåtall av dem hadde noen særlig sceneerfaring fra før krigen. I tillegg kom et lite antall skuespiller-elever.

På mer enn én måte adskilte Studioteatret seg fra andre teatre. Ett særpreg var organisasjonsformen. De fast ansatte skuespillere, var - så lenge de var ved teatret - medeiere. Som medeiere valgte de selv sin teatersjef - praksis som var og er unik i norsk teaterhistorie. Som den første sjef ble lyrikeren Claes gill valgt - han ble senere etterfulgt av Gunnar Olram og endelig Ole Oppen.

Råd

Teatersjefen ledet teatret sammen med et valgt råd på fem medlemmer. Ingen av de ansatte hadde fast lønn, men spilte på delingsbasis. Med andre ord var skuespillernes inntekter svært variable, og de ble ikke bedre med årene. Noen form for offentlig tilskudd fantes ikke. Etpar ganger fikk Studioteatret lov til å arrangere offentlig lotteri til inntekt for seg selv - og da kunne det hende, at teatrets folk fikk loddøker istedetfor lønn.

Særpreg

Et annet særpreg ved Studioteatret, var at det gjennom sine fastsatte mål skilte seg ut fra andre teatre. Man tok sikte på å være et skuespillerens teater, hvor skuespilleren skulle være det sentrale element. Altså ikke et instruktørens, scenografens eller dramatikerens teater. men heller ikke et stjernetheater. Kort og godt et teater med vekt på ensemblekunst. Repertoaret var vidtfaende, fra klassisk til moderne drama - med unntagelse av de rene lystspill. Selvom man kunne ha trengt det, satset man aldri kommersielt. Hovedvekten i repertoaret lå på enslags lyrisk-poetisk drama med klart teatreale muligheter.

Systemet

Men det som fremfor alt særpreget Studioteatret, var naturligvis Stanislavskijs system. Etter Konstantin S. Stanislavskij og hans Moskva Kunstnereteater - MXAT - hadde Studioteatret valgt seg måken som symbol. Til tross for at Studioteatret av økonomiske grunner bare klarte å holde det gående i fem og en halv sesong - frem til høsten 1950 - var det en høyt- og frittflyvende fugl i norsk teater. Flere år før man fikk noen norsk teaterskole, satset Studioteatret på en bevisst og kontinuerlig utdanning av sitt ensemble. I prinsippet ble man aldri ferdig, og daglig, fysisk trening utenom de rene sceneprøver hørte med for alle. Inntil da, akn man nok si, at ordets tradisjon i norsk teater hadde vært sterkere enn den gestiske.

Prosess

Stanislavskij-systemet bygget på Konstantin Stanislavskijs praktiske erfaring som skuespiller og sceneinstruktør. Han opererte innenfor naturalismensrealismens teater. Sitt pedagogiske mønster formulerte han i bøkene «Mitt liv i kunsten» og «En skuespillers arbeid med seg selv». I stedet for, at skuespilleren skulle stole blindt på inspirasjonen og dertil være altfor avhengig av sin dagsform, mente Stanislavskij, at han gjennom et set praktiske regler skulle lære seg å sette igang den kunstskapende prosess med seg selv. Allerede før Den annen verdenskrig, hadde Stanislavskijs system slått igjen utenfor Sovjet - ikke minst i USA, også hos filmskuespillere. Men Studioteatret var det første ordinære norske teater som tok hans idéer opp. Idag arbeider ett norsk friteater etter tildels de samme retningslinjer - Teta-

Gjestespill

Philip Glass

Mandag 15. september kommer en av de store trendsetterne innen moderne musikk til Norge. Vi ble kontaktet av Århus Festuke, og varslet om at han var på veg til Europa. Vi hadde ikke mulighet til å ta på oss arrangementet selv, så vi overlot det til Gunnar Eide som begjærlig grep muligheten. Philip Glass er komponisten bak Bob Wilsons store suksesser. Han er også mannen bak musikken til filmen KOYAANISQATSI. Denne filmen har gått sin seiersgang over hele verden. Tre år brukte den på å komme til Norge. Første gang i video-utgave på Nord-lyd festivalen i -86. Poesifestivalen arbeider med å få satt opp filmen i år. Klarer de det har vi en begivenhet i vente.

Konserten i Oslo vil bestå av materiale både fra denne filmen, oppsetningen «Einstein on the Beach» av Bob Wilson og nyere arbeider. Philip Glass blir av mange betegnet som minimal-musikkens skaper. Få musikere har betydd så meget for sin samtid som han. Det er gledelig at vi får denne musikk-begivenheten til Oslo, og at vi ikke nok en gang blir vitne til at store begivenheter passerte utenom Norge.

17., 18., 19. oktober:

Woza Albert (Sør-Afrika)

— et morsomt og hjerteskjærende skuespill om de svartes vilkår i Sør-Afrika. (Bildet)

«Woza Albert» er en rekke sketsjer skrevet av tre svarte sørafrikanere som kjenner apartheid-systemet fra innsiden: passreglene, arbeidsløsheten, adskillelsen fra familien, fattigdommen og fengslingene.

Hovedhandlingen i forestillingen er at frelseren kommer tilbake til jorden med jumbojet via Jerusalem til Johannesburg. De sørafrikanske myndighetene innser at han er en «kommunistisk trollmann» og slipper en atombombe på ham. Men frelseren reiser seg nok en gang fra de døde tredje dag — og får med seg de falne sørafrikanske helter.

Tittelen «Woza Albert» (Reis deg Albert) viser til Nobelprisvinneren Albert Luthuli, ANC's første leder.

I samarbeid med Teater Avantgarden, Trondheim

erprosjekt '84.

Med sin psykologisk-realistisk funderte ensemble-kunst, bragte Studioteatret noe nytt inn i norsk teater.

Finmark

Og det satte ikke preg på bare Oslo i den første etterkrigstid. Sommeren 1946 drog teatret ut på sin store gjenreisningsturné til det krigsherjede og ennå ikke oppbyggede Finmark. Oppsetningen teatret presenterte, var Thornton Wilders «Byen vår» — publikumsmessig og kunstnerisk den største suksess i Studioteatrets korte historie. Stort sett foregikk gjenreisningsturnéen med fiskebåt, som var det eneste brukbare fremkomstmiddel. Og scenen måtte medbringes i form av plattinger og bygges opp hvert sted. Overalt hvor Studioteatret kom, flokket folk seg om — for de fleste var dette deres første møte med teater i noen som helst form.

Skjønt Studioteatret hele tiden kunstnerisk stod høyt, var det konstant plaget av dårlig økonomi. Intet ukjent fenomen i tidligere norsk teaterhistorie — og heller ikke for dagens frie, sceniske grupper.

Idealisme

Idealisme og innsatsvilje bar langt. Men 25 oktober 1950 spilte man siste forestilling, da bar båten ikke lenger. Hadde dette vært snau to tiår senere, ville nok noe slikt aldri være skjedd. For da ville ganske sikkert Staten ha trådt støttende til. Men en slik tanke var dengang ennå ikke moden.

Studioteatret var på mange måter et stort eksperiment i norsk teaterhistorie. Men nytt ble prøvet og viste seg å ha livets rett. Skjønt eksperimentet ble av relativt kort varighet, ble det noe mer enn en episode i norsk scenekunst. Det ble innledningen til dagens moderne teater herhjemme.

Gullalder

Norsk teater før krigen, var på mange måter inne i sin annen gullalder. Mange av de største skuespillere var ennå aktive — såsom Johanne Dybwad og August Oddvar. Under krigen gikk dette gullalderteatret i enslags dvale, eller «indre eksil». Etter krigen vendte det tilbake for en kort tid, ikke minst på Nationaltheatret. Modernistiske eksperimenter hadde det ikke vært så mange før krigen — modernismens før-

ste viktige markering i norsk teater, var Hans Jacob Nilsens oppsetning av Nordahl Griegs «Vår ære og vår makt» på Den Nationale Scene i Bergen våren 1935.

Derfor ble ikke krigstiden noe egentlig brudd i norsk teatertradisjon på institusjonsteatrene. Og nettopp derfor ble Studioteatrets rolle som en nyskappende faktor så viktig. Når dette nyskappende kunne leve videre og fortsatt utvikle seg i løpet av 50-årene og frem til en ny slags modernisme begynte å slå igjennom på norske scener, skyldes det at så mange Studioteatrets skuespillere og instruktører ble sentrale på andre teatre.

Mulighet

Dagens norske friteatre er viktige, fordi de har bragt og kan bringe noe nytt inn i et institusjonalisert teatermønster som tildels er blitt rigid. Et håp for kommende år, er et større samvirke mellom dagens frie teatergrupper og institusjonsteatre. Her ligger en interessant utviklingsmulighet — som en parallell til den utvikling og betydning Studioteatret hadde, som et friteater forut for sin tid.

Gjestespill

10. — 11. oktober

FROSCHTHEATER (Sveits)

«Froschtheater» ble startet i 1984 og er en profesjonell gruppe som spiller barne- og ungdomsteater på tre språk, sveitsertysk, fransk og engelsk.

En viktig del av arbeidet er teater-animasjoner i skoler, lokalsentre og lekegrupper.

Dette var bakgrunnen for gruppas første produksjon, CHATSCHI-BOGU-TUMBA, i Januar 1985. Mellom 2 og 6 timer brukes her til å utvikle barnas fantasi og innbildningskraft gjennom kjente leker og improvisasjoner. Innenfor disse rammene lager gruppene sitt eget spill.

«THE SNOW QUEEN, a fantastic voyage» er en fri bearbeidelse av H.C. Andersens eventyr der man har vært påvirket av tradisjonen fra hoffnarrene, klovnene og spill med halvmasker. Denne tradisjonen gjør det mulig for skuespillerne å spille forskjellige roller, vise de ulike rekvisittene og skape atmosfæren gjennom bevegelsene — og samtidig fortelle den historien de spiller.

I samarbeid med Assitej og støttet av The Swiss Cultural Foundation «Pro Helvetia»

7., 8., 9. november:

COMPAGNIE ENTREPOSITAIRE EN TRANSIT BRIGITTE FARGES (Frankrike)

Gruppen startet i 1982 og ledes av Brigitte Farges. Den har som mål å utvikle og utforske koreografi.

Dik Projekt (bildet)

(«Dønninger og etterklange») er en fransk-dansk produksjon utviklet til Århus Festuge i 1985.

Dansen er fransk, musikken og scenografien er dansk. «Danske urtepotter — franske dansetrinn» skrev Berlingske Tidende etter premieren.

Forestillingen bygger på en syntese av 3 kunstarter — dans, romkunst og musikk — som utvikles parallelt.

Musikken av Peter Schneidermann, Xenia Foss og Torstein Høeg er en elektronisk bearbeidelse av dansk folkemusikk.

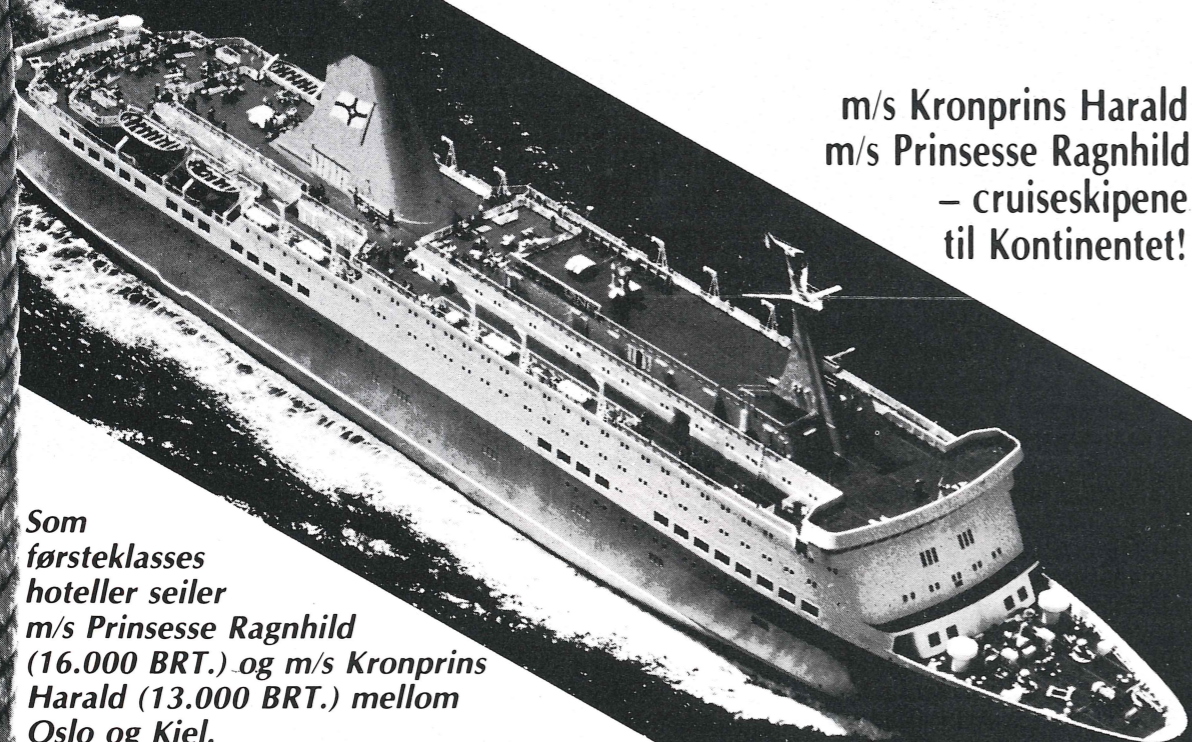
Danstilen viser en sjelden dynamisk og rytmisk følsomhet. Klassiske trinn og bevegelser får et nåtidig preg.

I samarbeid med det Franske Kulturinstituttet

JAHRE LINE
OSLO-KIEL

DEN RETTE LINJE SYDOVER...

m/s Kronprins Harald
m/s Prinsesse Ragnhild
– cruiseskipene
til Kontinentet!

Som
førsteklasses
hoteller seiler
m/s Prinsesse Ragnhild
(16.000 BRT.) og m/s Kronprins
Harald (13.000 BRT.) mellom
Oslo og Kiel.

Stil og komfort preger interiøret ombord.
Restauranter, barer og salonger er smakfullt
innredet, og lugarene er velutstyrte og rommelige.
Det er ikke uten grunn at Jahre Line's
skip ofte sammenlignes med førsteklasses cruiseskip!

Alle opplysninger i reisebyråene eller

JAHRE LINE
OSLO-KIEL

Hjortneskaia, Oslo 2. Tlf. (02) 41 95 70

Billettkontor: Karl Johans gt. 31 (Grand Hotel), inng. Rosenkrantzgt.

Oslo internasjonale teaterfestival har overlevd i 5 år på idealisme. Hva med de fem neste?

Å kryste vann av stein.

Da myndighetene ble presentert for våre planer i -86, ble vi møtt med skepsis. Var vi drømmere, eller kunne dette realiseres? Med unntak av vårt nordiske samarbeidsprosjekt «SYMFONI TIL STORM P.», vet vi i dag at vi har nådd våre mål. Med klar margin, og det med et tilskudd til administrasjon på bare 45.000 kroner. Dette har selvfølgelig kun vært mulig ved et uendelig antall timer gratisarbeid, og det kan ikke fortsette på samme måten.

I -86 presenterer vi en festival større og bedre enn noen gang, en teaterpolitisk seminar-serie, gjestespill fra Sør-Afrika (anti-Apartheid), Sveits, Frankrike og Sverige. Vi arrangerer et internasjonalt møte og en nordisk festival i København og vi har gitt Aker-festivalen og Bergen Internasjonale Teaterfestival en hjelpende hånd. Vi har fungert som reisebyrå for teaterinteresserte som vil til Europa, og vi har arrangert en Norges-turné for en teatergruppe fra India, som er invitert av NORAD.

Da vi begynte arbeidet vårt, var vi overbevist om betydningen av det. Erfaringen viser at vi hadde rett.

Som ringer i vannet.

Fra vårt første gjestespill i -81, og vår fire-dagers festival i -82, er vi i dag ansvarlig for et av nordens største kulturarrangementer i -86. Tre personer arbeider på heltid, og vårt totale budsjett er på ca. 1.5 millioner kroner. Av dette er under en femtedel offentlige midler fra Norge. Bare til festivalen bidrar Tyskland med over 400.000 kroner.

Festivalen i år har nådd den størrelsen og omfang vi ønsker. Ved siden av forestillingene er det seminarer, kurs og utstillinger. Med et samarbeid med Statens Teaterhøyskole, Teaterverkstedet til Kenneth Dean, Teatervitenskap på Blindern, og skuespillere fra frie grupper og institusjons-teatrene. Vi har også etablert et kunstnerisk råd med representanter fra de samme miljøer, så det lover godt for fremtiden. Myndighetene har til nå hevdet at vi er et lokalt Oslo-arrangement. Dette er heldigvis ikke riktig. På samme måte som vi er hjulpet av festivaler i utlandet, har vi hjulpet Bergen Internasjonale teaterfestival fra starten. I år har vi også et samarbeid med Teater Avantgarden i Trondheim. I -87 blir festivalen et samarbeidsprosjekt mellom Oslo, Bergen og Trondheim. Det er også muligheter for at Porsgrunn og Tromsø kommer med.

Dette åpner for nye dimensjoner. Reiseutgiftene blir delt på fler, og gruppene kan tilbyes arbeid over en lengre periode. Dette er med på å gjøre Norge til et meget attraktivt land for gjestespill. Norge er ikke lenger et land man reiser forbi, men til. I -87 kommer vi i hovedsak til å presentere grupper fra Nederland og Belgia.

Et ukjent område.

Det alternative Skandinavia.

1988 vil stå i Skandinavias tegn. Etter møtet i København, kommer skandinaviske grupper til å være med i Europas festivalprogram. Det er også året hvor tre store festivaler går sammen om å presentere det alternative Skandinavia. FOOLS i København, SCENSOMMAR i Stockholm og GJØGLERNE KOMMER har i to år nå forberedt en teaterbegivenhet i -88. En båt vil frakte prosjektet til havnebyer i Skandinavia og Øster-sjøen. Om det blir som vi ønsker, kommer vi til å benytte Vika-Teaterets nye teaterbåt. Et fantastisk prosjekt, som vil se dagens lys i løpet av vinteren. Kunstnerisk blir det en koproduksjon mellom nordiske forfattere, musikere, dansere og skuespillere fra alle miljøer.

Som julekvelden på kjerringa.

I de siste fem årene har det vært en kulturutvikling ingen ville trodd var mulig for fem år siden. Bare i Oslo har det kommet over tolv nye scener i tillegg til Det Norske Teater og gjenåpningen av Nationalteateret. Og flere kommer. Teater Beljash er med å lage et kultursentrum i Berger ved Svelvik, Grenland Friteater flytter inn i nytt teater i Porsgrunn, i Bergen har de fått et nytt kulturhus, i Tromsø likedann, Trondheim står for tur. Her er Teater Avantgarden allerede for lite for den alternative kulturen. Man kan nesten ikke åpne et blad uten å lese om teater. Interessen for, og debatten om teater er heftig. Ved siden av våre to teatermagasin Spillerom og Teater i Nord, har vi fått Estrad. Et meget spennende kulturmagasin. Talk er et annet og det finnes mange fler.

Bergen Internasjonale Teaterfestival og Oslo Internasjonale Poesifestival har kommet. Teater Avantgarden har gjennomført en nordisk Barneteaterfestival. I Sola lager Pia Myrvold og Randy Naylor en kunst-festival på stranda. I Oslo er nettopp den 2. Internasjonale Kvinnebokmesse ferdig. For tur i Oslo-da-

gene, Aker-festivalen, Poesifestivalen og Gjøglerne Kommer. Alt har skjedd så raskt at ingen har rukket å skaffe seg en oversikt. Bortsett fra Kvinnebokmessen kommer de fire andre begivenhetene i august og begynnelsen av september. Dette er dårlig planlegging, og mangel på koordinasjon. Heldigvis er det en nær kontakt mellom de forskjellige arrangører, så dette er noe som bedrer seg til neste år får vi tro. Vi som arbeider med de forskjellige festivaler, gleder oss over at så mye skjer. Vi har nytte av hverandre.

Av Måneskinn gror ingenting.

Våre skiftende regjeringer vil alle gjerne ha æren for denne kultur-blomstring. Jeg er fristet til å si det er i trass til den norske kulturpolitikk. Det er bevist at det går an å skape nye kulturprosjekter i Norge. Jeg gleder meg til å se hvilken regjering som vil ha æren for at disse initiativene blir tatt vare på. Dette koster mer en fagre ord. Kultur koster penger. Også i Norge! Jeg er redd for at om myndighetene ikke kjenner sin besøkstid nå, så går norsk kultur en mørk tid i møte. Historien viser at nasjonal kultur trenger impulser for å vokse og utvikle seg. Uten en aktiv levende kultur, legger vi landet åpent for kommersialisme, video og annet rukkel som kun er skapt for å slå i hjel tid med.

Morten Bachke.

Informal European Theatre Meeting (I.E.T.M.)

I.E.T.M. er et av de viktigste fora for utvikling av morgendagens teater i dag. Møtet avholdes en gang i året, og det samler representanter fra alle land i Europa. De senere år er det også kommet kontingenter fra U.S.A. og Canada. Norge er representert gjennom Oslo Internasjonale Teaterfestival.

Møtene er beregnet for faggrupper som arbeider mellom scene og publikum. Representanter fra de fleste større festivaler, teatre som arbeider med koproduksjoner, og organisasjoner som arbeider med teater- import og -eksport i Europa er representert.

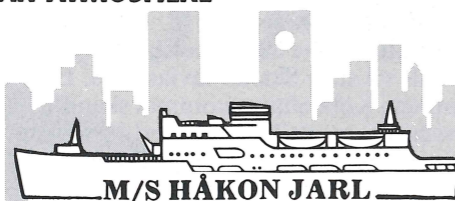
(Forts. s. 45)

MIDT I OSLO NYTT HOTELL

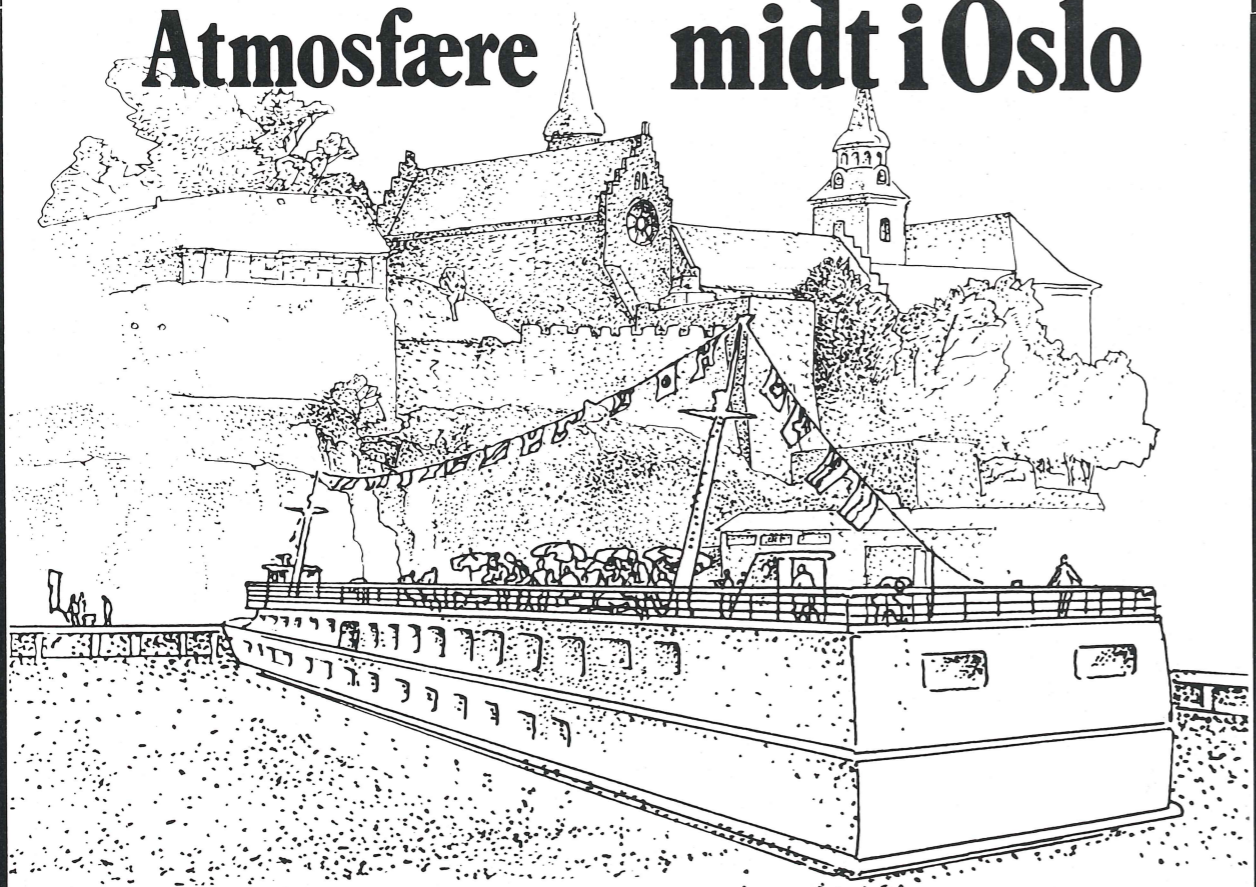
Rådhusbrygge 3
0161 Oslo 1
Tlf. (02) 42 43 45.

- NYE ROM MED ALLE FACILITETER
- RESTAURANT · SPESIALITET FISK
- BAR
- SELSKAPSLOKALER
- KURS OG KONFERANSER
- FRI PARKERING

VELKOMMEN
TIL VÅR ATMOSFÆRE

Atmosfære midt i Oslo

AKERSHUS HOTEL

RUFFEN Restaurant Bar

Tlf.: (02) 42 86 60 Akershuskaia, utstikker nord, Oslo 1.
Telex 76858 Ahotl n.

(Forts fra s. 43)

Et unikt fagmiljø for Scenekunst.

Møtene begynte for 5 år siden som et koordineringsorgan mellom noen sentrale festivaler i Europa. I dag samler de mellom 150 og 200 deltagere og det tar i større og større grad opp teaterpolitiske spørsmål. Spørsmål som ikke bare har med økonomi å gjøre, men som også fokuserer på kunstnerisk innhold, og muligheter til å fornye dette. Da alle land i Europa er representert, så har møtedeltagerne erfaring fra alle forskjellige former for kultur-finansiering, og de forskjellige modeller for drift av teatre.

Se, lær og forstå

Møtene blir holdt i alle deler av Europa. Dette gir deltagerne mulighet til å bli bedre kjent med de enkelte land. Det arrangeres også «mini-festivaler» i tilknytning til møtene. Her presenteres nye grupper fra verts-landet. I -84, var møtet i Berlin. På dette møtet begynte samarbeidet som har ført til årets festival.

Europa vil Scandinavia.

I -85 var møtet i Edinburgh. I skarp konkurranse med flere andre byer, ble det bestemt at neste møte skulle legges til København. Europa vil lære skandinavisk kultur å kjenne. De færreste av møtets deltagere, og de tilhører den mest kunnskapsrike delen av europeisk teater, har aldri sett en eneste gruppe fra Norge. Jeg har her med vilje satt Norge utenfor Europa. I kulturell sammenheng er vi en isolert øy. Hvor lenge skal vi fortsette med å sitte bak de høye fjelle, og tro vi er oss selv nok?

En inngangsbillett til Europa.

Møtet i København arrangeres i felle-skap av København Internasjonale Teater og Oslo Internasjonale Teaterfestival. Møtet skal fokusere på teater i Scandinavia, og våre problemer kommer til å diskuteres i en europeisk sammenheng. I tilknytning til seminaret, arrangerer vi en nordisk festival, med grupper fra Island, Finland, Sverige, Danmark og Norge. Denne festivalen støttes av Nordisk Teaterkomitee. Dette er første gang nordiske teatergrupper gis en sjanse til å markere seg internasjonalt. Det er en kjempesjans for de gruppene som blir invitert.

Norge sover.

Det er forstemmende og oppleve at norske myndigheter er passive til det som skjer. Det danske kulturministeriet bevilget umiddelbart kr. 140.000.- til møtet. Her hjemme er det umulig å få noen til å støtte møtet. Det er samme rotet som alltid. Kulturdepartementet skyver det over på U.D., som igjen skyver det over på K.U.D. Det er pinlig og fortvilet at Norge alltid må være en gratispas-

sasjer. Muligens bevilger Norsk Kulturråd midler til et informasjonshefte, hvor norske grupper kan presentere seg for utlandet, sammen med organisasjoner som er interessert i internasjonale kontakter. Men til selve møtet finnes det ikke fem øre.

Pengene finnes, visjonene mangler.

Spesielt pinlig blir disse avslagene til støtte, når en blir kjent med at det er gitt en tilleggsbevilgning på 1,5 millioner til kultureksport i år. Sammen med den nye sponsor-giganten Norsk Forum, skal disse pengene samlet gå til å presentere Norge i . . . Gøteborg . . . Hvor fantasiløs er det lov å være? Om noen utenfor våre grenser kjenner norsk kultur, må det være våre svenske naboer. Hadde det vært scener der, ville de vel gjort det på Svinesund.

Bli kvitt nisselua.

Mitt håp for fremtiden er at norske myndigheter og norske teatre våkner, og at det etableres en kontakt til våre naboer i resten av Europa. I 1986 burde vi være modne til det.

Morten Bachke

«Gjøglerne kommer» for femte gang

Oslo Internasjonale Teaterfestival er etablert som et fast innslag i Oslo's og kanskje Norges kulturliv. Etter fire festivaler, med over 125 forestillinger med grupper fra alle verdensdelene, flere gjestespill og en serie work-shops og se-

minarer, er vi blitt en del av Oslo's og Norges kulturtilbud.

Da vi begynte arbeidet for seks år siden, var det få som så betydningen av det arbeidet som ble startet. Gruppene var helt ukjente her, og de representerte ofte former for teater som ingen hadde hørt om i Norge. I Oslo fantes det ikke en scene til å ta imot gjestespill, og vi måtte hele tiden leve på andres gunst. Langsomt vokste forståelsen her i Norge. Bevilgningene økte, og publikum strømmet til i stadig større antall. Men det gikk så alt for sakte. Alt arbeidet foregikk på fritid, sene kvelder og lange netter. Det som reddet festivalen var den støtte vi hadde i andre land. Land som Danmark, Nederland, England og Tyskland har tradisjoner i kulturutveksling, og de var raskt ute til å støtte oss. Både med økonomisk og praktisk hjelp. Det var i perioden flere som arbeidet med festivalen i utlandet enn i Norge. Vi syntes det var pinlig at et av Europas rikeste land var avhengig av støtte fra andre land, myndighetene tok dette med stor ro, og roste oss for hvor mye vi kunne gjøre med de minimale midler vi fikk til arbeidet. At arbeidet har rettet oppmerksomheten mot Norge, og at dette kommer landet til gode, er et faktum de valgte å overse.

Vårt gjennombrudd kom da vi i -84 presenterte «ANOTHER AMERICA». En festival som kunne gjennomføres takket være støtte fra Sverige og Danmark, som hadde hovedarbeidet og de store omkostningene med et slikt arrangement. Bortsett fra Oslo Kommune fikk vi kun et mindre beløp fra U.D. og Fondet for utøvende kunstnere.

Morten Bachke

Teater utenfor allfarveg

Det er vel rett å seia at skandinavisk teater i stor grad synest vera styrt frå London og Broadway framleis, og av tradisjonelle vest-europeiske tankar om repertoarlegging, stil og form — om hva som er avant-garde også.

Den internasjonale teatersituasjonen er i dag prega av skorten på ny, original dramatik. Dei store skapande instruktørane søkjer tilbake til klassiske kjelder. Peter Brook gjer det på eksperimentteatret sitt, Bouffes du Nord i Paris. Ei anna regikraft i verdsteatret, Ariane Mnouchkine på Théâtre du Soleil, har gjort det, men synest no å leite seg fram att til samtidstekster. Den same vegen ser det ut-til at ein av dei fremste tyske instruktørane, Peter Stein, følgjer. Han nådde oppsiktsvekkjande resultat i samarbeid med en utfordrande dramatikaren Botho Strauss for eit par år sidan, («Der Park»). Brecht-eleven Heiner Müller skriv stadig spennande skodespel. I det heile: Tysk teater synest vera inne i ein rik fornyingsprosess.

Svein Erik Brodal, Teatersjef, Det Norske Teatret

ESTRAD

MUSIKK

TEATER

BØKER

SPOTLIGHT

Følg med i hva som skjer på kulturfronten!

ESTRAD

Teaterverkstedets ettårige skole: Hva og hvorfor?

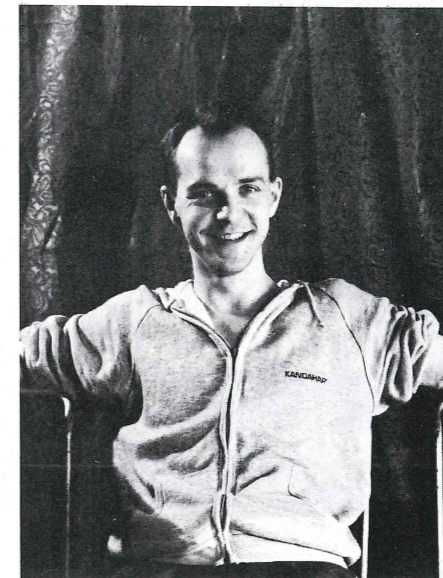
Teaterverkstedet ble startet av undertegnede høsten 1984. Det åpnet med en serie klasser som gikk en gang i uken i ett semester. Våren -85 ble Teaterverkstedets første offentlige oppsetning «Krigsleker» vist, samtidig som man fortsatt kursvirksomheten. Behovet for en mer kontinuerlig, profesjonelt rettet undervisningsform økte stadig, og i april -85 startet arbeidet med planleggingen av en ettårig heldags-skole. Skolen er idag igang med sitt annet årskull, og har 5 faste lærere.

Gjøglerne kommer — og går igjen, etter festivalen er over. Vi er overlatt til våre egne norske gjøglere og hvor finner vi de? Hvilken plass får nytt teater i Norge? Hvilke muligheter får alternativt og eksperimentelt teater? Alle (?) er enige i at frie grupper får alt for liten del av bevilgningskaka og med jevne mellomrom dras «Odinteateretfadesen» fram og man okker seg over den uten at det blir det spøtt bedre en av den grunn. Hvorfor? er arbeidsforholdene for seriøst arbeidende frie grupper så vanskelig i Norge? Fordi det ikke engang innenfor teatermiljøet er noen særlig vilje til å støtte det alternative teater i Norge. Hvordan skal man vente at politikere skal komme løpende med penger til alternativt teater når det blir så ringaktet av sine egne «brødre og søstre» i det etablerte. Det siste mest lysende eksemplet var «Nora» prisen, hvor bare institusjons oppsetninger skulle tas i betraktning.

Teaterverkstedets skole ble startet blandt annet ut ifra en ide om å prøve å løse litt opp i dne noe sementerte formen som norsk teaterliv har fått. Ingen vil vel benekte at norsk teater har en meget høy håndverksmessig kvalitet, men det må også være innlysende at et kunstnerisk miljø som nesten utelukkende rekrutterer sine medlemmer fra én kilde må bli noe ensrettet. Når traff man sist en utlending som kom til Norge utelukkende for å oppleve norsk teater, slik vi reiser til Italia, Polen eller Tyskland? Hvis man skal ha forhåpninger om å få istand noen forandringer på slikt, må man begynne med det grunnleggende, altså med kunstnerutdannelsen. man må tenke hele utdannelsesprosessen anderledes.

Teaterverkstedet driver en ettårig — i mangel av bedre ord — teaterskole. Målet med den ettårige skolen er å gi elevene en grunnleggende trenign i diverse skuespiller teknikker og å øke innsikten i teater som medium. Videre legges det vekt på at undervisningen foregår på ens lik måte at elevene har mulighet til selv å fortsette sint rening og utvikling etter de forlater skolen. Teknikkene som blir undervist i tar utgangspunkt i en langt videre og mer diversifisert definisjon av ordet teater en den som rår til daglig. Således er elementer i undervisningen tatt fra områder som akrobatikk, sirkuskunster, mime, maske- og trance-arbeid. Improvisasjon og improvisasjonsteknikk er også en stor del av undervisningen, da hovedsakelig basert på Keith Johnstones metoder og idéer.

Å gi et solid grunnlag for en yrkesutøver i løpet av ett år er ingen lett oppgave. Spesi-

elt når skolen ikke tar utgangspunkt i én teaterform, men har som mål å forberede elevene for hvilken som helst teatertype. Skolen tar derfor sikte på å trene opp skuespillerens instrumenter — kroppen, stemmen og hjernen — til et slikt nivå at eleven kan gå videre på forskjellige måter selv og spesialisere seg i ønsket retning. Den fysiske delen av undervisningen innbefatter derfor plastikk, mimetrening og akrobatikk og blir tatt hånd om av hendholdsvis Lise Ferner, Kenneth Dean og Tor Hofvind. Stemmetreningen er sangbasert og blir undervist av Birgitte Grimstad. Improvisasjonsteknikk, improvisasjon, karakter og maskinarbeid blir undervist av Kenneth Dean. De forskjellige foredrags og seminarholdere som er innom skolen i løpet av året bidrar til å oppøve elevenes kritiske sans, både med hensyn til undervisningen og til teaterets form generelt. En skole som ønsker å motvirke ensretting må vokte seg for å drive alternativt ensretting selv.

Ting er under forandring. Det skjer såpass mye bra og spennende i det alternative teateret i Norge at det tvinger seg til akseptanse av det etablerte. «Gjøglerne kommer» er ett eksempel. Alternativ utdanning er kanskje et annet. Og det begynner å vise seg en vilje til dialog mellom teatermiljøene. Det er et fantastisk optimistisk tegn. Det er nemlig ikke nok med akseptanse, det er først når vi forstår at vi har mye å lære av hverandre at det blir grunnlag for en kreativ vekst i teater Norge.

Kenneth Dean

Bergen Internasjonale Teaterfestival 1986

Bergen Internasjonale Teaterfestival vil i tidsrommer 30. august t.o.m. 7. september arrangere sin tredje festival for internasjonal dans og teater. Gjester fra Spania, England, Nederland, Vest-Tyskland, Sverige, Danmark og Norge vil gi forestillinger og kurs/seminar for voksne og barn. De fleste aktivitetene vil finne sted på USF-fabrikken, som til høsten vil romme fleksible spillelokaler.

Bergen Internasjonale Teaterfestival har siden starten i 1984 hatt som hovedoppgave å formidle nytt og alternativt teater, danse- og musikkteater. Festivalen søker å fange opp innenlandske og utenlandske kunstneriske initiativ som innholdsmessig, formelt eller i arbeidsform danner verdifulle alternativer til den mer konvensjonelle scenekunst og det rent kommersielle teater. For at en nyorientering skal få de nødvendige referanser, presenterer festivalen også eldre, etablerte grupper/artister som på en eller annen måte har gitt verdifulle bidrag til det moderne, eksperimentelle teater. Festivalens nære kontakt med teaterarbeidere i Bergen gjør disse til en naturlig del av festivalprogrammet.

Årets program vil særlig fokusere på europeisk dans og bevegelsesteater. Bergen Internasjonale Teaterfestival har den store glede å presentere:

Mario Maya Flamencoteater (Spania): Spanias ledende flamencoteater med forestillingen «Ai Yondo», et dansedrama basert på sigøynernes historie.

Barbara Duijffs & Lisa Marcus (Nederland):

To representanter for det fargerike danse/performance-miljøet i Nederland, med forestillingen «Wet Features».

Hotel Proforma (Danmark):

Ny dansk prosjektgruppe med tidligere erfaring fra bl.a. Billedstofteater, vil visualisere nye tekster av norske forfattere; et samarbeidsprosjekt med Skrivekunstakademiet i Hordaland.

Transformtheater Berlin (Vest-Tyskland):

Med forestillingen «Japanische Spiele», en særegen syntese av europeisk, eksperimentelt teater og japansk dans.

Passage Nord (Norge):

Med forestillingen «Vegen Mellom Vann og Tørst», at Kjetil Skøien-prosjekt — visuelt bevegelsesteater i internasjonal klasse.

Jordsirkus (Sverige):

En av veteranene innen kroppsteateret i Norden, med forestillingen «Duellen» og gateteater. Jordsirkus vil også stå for barneteatret («Draken») sammen med:

Cirka Teater (Norge):

Mimeteater fra Trondheim med forestillingen «Og så kom fyren».

Under hele festivalen vil Nattkaféen være åpen, hvor deltakere og publikum kan møtes og underholdes langt ut i de «blå» timer av:

Bloodlips (England):

Homseteatret fra London med forestillingen «Living Legends», og

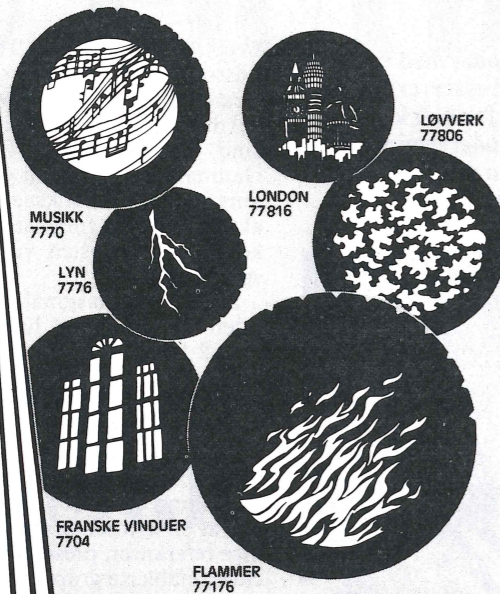
Bente Kahan & Venner (Norge):

Med forestillingen basert på Bessie Smiths liv og musikk.

Nærmere opplysninger: Bergen Int. Teaterfestival, Postboks 20, 5032 Minde, Tlf.: (05) 31 21 25.

ROSCO gobos

scenens stemningskaper!

ROSCO GOBOS setter den ekstra lille prikken over «i'en» som gjør produksjonen til en stor visuell opplevelse.

Effekter som får publikum til å forbinde handlingen med et bestemt sted, en stemning eller kanskje forskjellige naturfenomener kan være det som skal til.

Da er ROSCO GOBOS en rimelig og lett måte å få fram disse effektene på.

ROSCO GOBOS har verdens største utvalg av standard design i størrelser som passer de fleste lyskastere, dessuten kan ROSCO GOBOS også lages etter dine ønsker og spesifikasjoner.

Ønsker du nærmere opplysninger om ROSCO GOBOS, ta gjerne kontakt med vårt kontor.

AVAB
AVAB NORGE A/S

Bygdøy allé 60. 0265 Oslo 2. Tlf. (02) 44 83 66

OSLO
INTERNASJONALE
POESI
FESTIVAL

EN MODELL FOR FESTSPILLENE I OSLO

DIKT · DANS · DRAMA · MUSIKK · FILM · MAGI · TEKNOLOGI · HOLOGRAFI

14. til 20. august 1986

Konserthuset – Saga/Klingenberg – Kunstakademiet – Sardine's – Aker brygge – Waterfront

Eter fjorårets suksess, der over 150 poeter og artister fra fire kontinenter deltok, har Oslo Internasjonale Poesifestival utviklet seg til en poetisk tverrkulturell multimedia-festival under mottoet «Fra magi til høyteknologi». Et verdig utgangspunkt for festspillene i Oslo.

Årets festival vil skape åpenhet og kontakt mellom hittil avskjærmede kulturområder,

- etablere en festivaltradisjon i hovedstaden
- markere Oslo og Norge internasjonalt
- idéutveksling og forståelse på tvers av landegrensene
- et forum for internasjonal poesi
- utdeling av Obstfelderprisen
- forsvar for det frie ord
- samarbeid mellom næringsliv og kulturliv
- integrasjon av kunst og vitenskap

OSLO INTERNASJONALE POESIFESTIVAL støttes bl.a. av: Oslo Kommune, Det Kongelige Norske Utenriksdepartement, Kultur og Vitenskapsdepartementet, Oslo Kongresskontor, Oslo Vekst, følgende lands ambassader – Canada, Cuba, Finland, Frankrike, Hellas, India, Indonesia, Italia, Storbritannia, Sverige, Sveits, Ungarn, USA, USSR – Fritt Ord/Narvesen, Arbeiderbladet, Den norske Creditbank, Selmer Furuholmen, Norske Shell,

Aker Mek. verksted, Nopec, Burroughs, Ericsson Information Systems, Kreditkassen, Movieteam, ASEC, Paravision.

Ønsker **du** å medvirke til at Oslo får sine festspill, enten økonomisk, praktisk eller på andre måter?

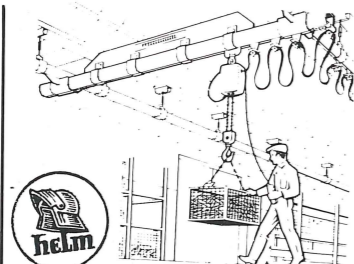
Billettbestilling/informasjon: Skriv til OSLO INTERNASJONALE POESIFESTIVAL, Postboks 1631 Vika, 0119 Oslo 1.

LØFTEUTSTYR FRA INDUSTRIBEHOV

ELEKTROTALJER

STAHL

SKINNESYSTEMER

KANSAI SJAKLER

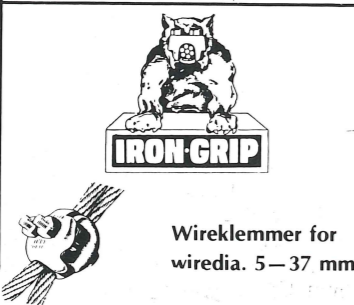

HÅND- OG
JEKKETALJER

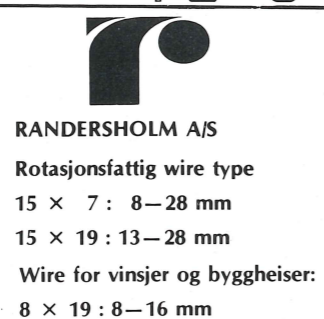

EUREKA
Klammerkausar for
wiredia 5–25 mm

Wirelåser for
wiredia. 4–26 mm

Wireklemmer for
wiredia. 5–37 mm

RANDERSHOLM A/S

Rotasjonsfattig wire type
15 × 7 : 8–28 mm
15 × 19 : 13–28 mm
Wire for vinsjer og byggheiser:
8 × 19 : 8–16 mm

SØYLE- OG
VEGGSVINGKRANER

Vi har 40 års erfaring i kraner, taljer og løfteutstyr
Leverandør til teater, fjernsyn, atelier,
studioer og museer.

BE OM TILBUD!

INDUSTRIBEHOV
Alfaset 1, industrivei 7-8, P.b. 19, Alnabru. Telefon (02) 30 48 88. Telex 71487

Seminar og Diskusjoner

Teaterdebatten i Norge er heftig, men på mange måter nok så pussig. Det er en meget ukonkret debatt, hvor mange har meninger, og få tør sette fingeren på motsetninger alle vet er til stede. Det blir ofte redusert til et spørsmål om mer penger, eller den store trusselen fra T.V. og video. Selve kunstformen teater blir sjelden diskutert. Vi opplever hvordan det alternative teater og institusjoner klapper hverandre på skulderne, og sier at vi er så bra alle sammen, og vi trenger hverandre. En idyll ingen egentlig tror på. Vi har laget en seminarserie som vil fokusere på det kunstneriske arbeidet, på fornyelse og på stivnede finansieringsformer. Alle seminarene vil ha både tyske og norske deltagere, og vi arbeider for å få frem motsetningene. Uten klare standpunkter, og reelle motsetninger kommer man ikke videre. De forskjellige former for teater må ha tro på sin egenart, og må være villige til å kjempe for denne. Seminarene foregår på engelsk. Seminarene og diskusjonene blir planlagt og gjennomført i samarbeid med Institutt for Teatervitenskap, Blindern og Statens Teaterhøgskole. De vil foregå i Statens Teaterhøgskoles lokaler på Aker Brygge. Alle dager i tidsrommet kl. 16.00–18.00.

De er åpne for alle, og spesielt for de som har noe på hjertet. Seminar- og diskusjonsledere: Rudiger Scharper (TIP) og Jon Nygaard (inst. for Teatervitenskap).

Temaer:

Torsdag 28.8.

Ungdomsteater. Hvilken betydning har det? Hvilke muligheter gis det? Vi presenterer også Café Trauma og Theaterfestival der Jugend.

Innledere.

Dir. Fr. B. Fischer (Th. der Jugend), medl. av C. Trauma og Marit Jerstad. (ASSITEJ).

Fredag 29.8.

Alternative former og tekster i teateret. En presentasjon av forfatter J. Laederach og Transformtheater.

Innledere.

J. Laederach, repr. Transformth., Kjetil Skøien (skuespiller, danser og billedkunstner) og Elsa Kvamme (Tidl. Saltcompagniet).

Lørdag 30.8.

Festivaler og gjestespills betydning som impulsgiver og kulturformidler. En presentasjon av Theatertreffen ved Berliner Festspiele GmbH, Akademie der Künste, FOOL's i København, Festspillene i Bergen og Gjøglerne kommer.

Innledere.

Senator for kultur-utveksling hr. Dir. B. von Liebermann (Theatertreffen), Dir. T. Davies (Fool's), dir. N. Härtlinger (Akademie der Künste), Daniel Bohr (Festspillene i Bergen) og M. Bachke (Gjøglerne kommer).

Tirsdag 2.9.

Teaterutdanning. Metoder og målsetninger.

Innledere.

Prof. Heupl (Max Reinhardtsschule Berlin), Morten Krogh og Janken Varden (Statens Teaterhøgskole), Kenneth Dean (Teaterverkstedet) og rep. fra Grenland Friteater som utdanner egne skuespillere.

Onsdag 3.9.

En presentasjon av Theater zum weslichen Stadhirschen. Lederstruktur, profil og målsetning.

Innledere.

Gruppen medlemmer og prof. Heupl.

Torsdag 4.9.

To modeller for teaterfinansiering, Berlin og Oslo. Hvordan skal vi forholde oss til sponsor-midler?

Innledere.

Theaterref. Kirchner (Berlin), repr. fra politikerne, repr. fra næringslivet og utøvende kunstnere.

Fredag 5.9.

Det alternative teater. Hva representerer det. Kan eller bør det samarbeide med institusjonsteaterne.

Innledere.

Tore A. Bjørnbak (S.A.T.S.), Haldis Hoaas (Det Norske Teater), Kai Johnsen (kulturjournalist og elev ved Statens teaterhøgskole), repr. fra Grenland friteater og Nils Ole Oftebro (skuespiller, Nationalteatret).

27. – 31. september

Teatergruppa «Tilonia»

Tilonia bruker teater, musikk og plakatkunst i arbeidet for å mobilisere og bevisstgjøre de fattige til å hevde sine rettigheter og delta i arbeidet for et bedre samfunn.

Teatergruppa er et sentralt element i den skoledannende Indiske frivillige organisasjonen «The Social Work and Research Centre» og dens arbeid med landsbygdsutvikling fra landsbyen Tilonia i Rajasthan. Medlemmene er alle fra landsbygda omkring, og flertallet av dem tilhører kaster som historisk er utøvere av teater, musikk og billedkunst.

«Tilonia» bruker teateret som et politisk virkemiddel. Bildene er klare, og budskapet er uten spørsmål, eller tvil, Som alle Agit-prop-teatre, forenkler og forstørker de. Farger, musikk og rytme er, sammen med teksten, de bærende elementene i forestillingen. Gruppen kommer med tolk.

Forestillinger

Ons. 27.8. Scenen i Studenterlunden kl. 14.00 – 15.00.

Deikmann's lokaler på Grønland kl. 18.00. Gratis.

Tors. 28.8. Scenene på Stortorget kl. 13.00 – 13.45.

Gratis.

Nattcaféen på Aker i teltet.

Fre. 29.8. Teltet på Aker kl. 14.00. Kr. 15/35.-.

Deikmann's lokaler på Grønland kl. 18.00. Gratis.

Lør. 30.8. Gateteater på Aker kl. 12.00.

Bydelsfest i Urtehaven, Nedre Tøyen.

Søn. 31.8. Gateteater på Aker kl. 12.00.

Teltet på Aker kl. 15.00. Kr. 15/35.-.

I samarbeid med Norad.

Oslo-dagene 1986 — Byen og torget.

Amme Marie Tannas

«Byen og Torget» blir hovedtema for Oslodagene 1986, som blir gjennomført fra fredag 22 august til søndag 31 august.

Oslo-dagene er kommet for å bli. Etter fire forsøksår har bystyret vedtatt at Oslo-dagene skal være en fast programpost i byens liv.

Stortorvets 250-års jubileum blir en viktig del av Oslo-dagenes program.

Oslo-dagene skal vise hva byen har å tilby gjennom hele året. På den måten vil vi inspirere både nye og gamle borgere til å bruke Oslo's mangfoldige og rike kulturtilbud.

Det er en viktig forskjell:

DnC Personkonto-system gir deg større økonomisk handlefrihet.

Med DnC Personkonto-system kan du utvide din økonomiske handlefrihet gjennom tre typer kreditter: Lønnskonto-kreditt, Kjøpekreditt og Utjevningkreditt. Med DnC Personkonto-system får du fra 8,5% helt opp til 11,5% rente. Rentesatsen øker med innestående og beregnes ut fra

summen av innskudd på alle dine konti. Slik at du får samme høye rente på alle dine konti. Du betaler bare for det du selv bruker av bankens tjenester. Til gjengjeld får du maksimal innskuddsrente. Stadig fler ser på dette som et fornuftig prinsipp.

DnC PERSONKONTO-SYSTEM

DnC
-gir bedre råd

spillerom

TIDSSKRIFT FOR DANS OG TEATER

leses av de fleste teaterfolk – alltid noe å være uenig i!

Hittil er utkommet:

- Nr. 1: Om Det tredje teater, Perleporten Teatergruppe, Teatro Potlach
- Nr. 2: Om dansk gruppeteater, Joseph Chaikin, polsk eksperimentelt teater
- Nr. 3: Om teaterpolitikk og politisk teater, Grenland Friteater, svensk gruppeteater, Peking-operaen m.m.
- Nr. 4/5: Om skuespilleres håndverk ved Carsten Byhring, Sigve Bøe, Ella Hval, Liv Osa, Thea Stabell, Monna Tandberg, Torgeir Wethal, Per Aabel — Piratteatret.
- Nr. 6: Tema: Dramatikk. Cecilie Løveid, Arne Skouen, Per Lysander. Om norsk dramatikk og dramatikere.
- Nr. 7: Spesialintervju med Peter Brook. Ellers om festivaler og somerteater, premiereoversikt.
- Nr. 8: Dario Fo, Johnny Melville, Caryl Churchill, årets festivaler, dansekritikk, innlevelsesteater m.m.
- Nr. 9: Norske teaterfolk om sitt teater og teateret i 80-årene, en ny skuespiller for et nytt teater, Wajda om teater og film, Taganka-teatret.
- Nr. 10: Teaterfestival i Oslo, Henrik Scheele, Odin Teatret 20 år, Grotowski, Performance m.m.
- Nr. 11: Sam Shepard Spesial med den uavkortede teksten til Shepards «Den sultende klases forbønnelse», Performance & Live Art, japansk No-teater, polsk teater, samisk teater.
- Nr. 12: Indra Lorentzen, Teatret og dets kritikere, Teatr Gardzienice
- Nr. 13: «Lulu», Vika-Teatret, Familien Swane, Frie grupper, SOON 3
- Nr. 14: Tema Storytelling, Keith Johnstone, Odin Teatret, Teatr Nowy
- Nr. 15: Teateråret 1985, Svein Erik Brodal/Det Norske Teatret, Dans Design, «Oda»/Ketil Bjørnstad

Fra og med Nr. 8 utgis Spillerom sammen med Forum for scenografer, teaterteknikere og teaterarkitekter

norsk teaterteknikk

EN LYSSENDE FAMILIE

Rank Strand. For deg som setter de høyeste krav til scenebelysning. En komplett serie lyskasterer fra 300 - 2000 W – med Strand's verdensberømte kvalitet i hver minste detalj: Minim for små scener, Prelude for små og mellomstore scener, Harmony for mellomstore og store scener. Og Cadenza som sprenger alle grenser når det gjelder profesjonell lyssetting. Rank Strand levert av Elpag – Norges ledende totalleverandør av sceneutstyr.

Elpag

JA!

Send meg mer informasjon om Rank Strand lyskastereserier.

Navn: _____

Firma: _____

Adresse: _____

Postnr./sted: _____ Tlf.: _____

Kupongen sendes til: Elpag A/S, Marstranderveien 26, 1321 Stabekk. Tlf.: (02) 53 86 64.

Program:

	Black-Box store sal	Black-Box lille sal	Statens teaterhøgskoles scene	Teltet
Ons. 27.8	Kl.19.00 Tanzfabrik D. Heitkampf og B. Rease «Mann Tanzt»		Kl.20.30 Transformtheater «Japanische Spiele»	Kl.19.30 Café Trauma «Gerald Baumwolle»
Tor. 28.8	Kl.19.00 Tanzfabrik D. Heitkampf og B. Rease «Mann Tanzt»		Kl.20.30 Transformtheater «Japanische Spiele»	Kl.19.30 Café Trauma «Gerald Baumwolle»
Fre. 29.8	Kl.19.00 Susanne Linke «Soloprogramm»		Kl.20.30 Transformtheater «Japanische Spiele»	Kl.19.30 Café Trauma «Gerald Baumwolle»
Lør. 30.8	Kl.19.00 Susanne Linke «Soloprogramm»	Kl.15.00 Lutz Gömmer «Lieder und Texte»	Kl.20.30 Transformtheater «Japanische Spiele»	
Søn. 31.8	Kl.19.00 Susanne Linke «Soloprogramm»	Kl.15.00 Lutz Gömmer «Lieder und Texte»	Kl.20.30 Transformtheater «Japanische Spiele»	
Tir. 2.9	Kl.19.00 Thea.z.westl. Stadthirschen «Nächte der Cabiria»	Kl.21.00 Boreas Burlador «Streif»	Kl.19.30 Tanzfabrik J. Carley «Facing Time»	
Ons. 3.9	Kl.19.00 Thea.z.westl. Stadthirschen «Nächte der Cabiria»	Kl.21.00 Boreas Burlador «Streif»	Kl.19.30 Tanzfabrik J. Carley «Facing Time»	
Tor. 4.9	Kl.19.00 Thea.z.westl. Stadthirschen «Nächte der Cabiria»		Kl.20.30 Dance Design «Easy to Love»	
Fre. 5.9	Kl.19.00 Thea.z.westl. Stadthirschen «Der Frosch»		Kl.20.30 Dance Design «Easy to Love»	Kl.20.30 Reineke Fuchs «Feuerreiter»
Lør. 6.9	Kl.19.00 Thea.z.westl. Stadthirschen «Der Frosch»	Kl.21.00 Grenland Friteater «Våkenatt»	Kl.19.30 Passage Nord «Veien mellom vann og tørst»	Kl.19.30 Reineke Fuchs «Feuerreiter»
Søn. 7.9	Kl.19.00 Thea.z.westl. Stadthirschen «Der Frosch»	Kl.21.00 Grenland Friteater «Våkenatt»	Kl.19.30 Passage Nord «Veien mellom vann og tørst»	Kl.15.00 Stein Lunde «Veslefrikk med fela»

Natt-café — se dagspresse. Seminarer — se side 50.